

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὁγδούτος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἑλλοδαδί φρ. 20.— Διευθυντικὴ διεύθυνσις ἀπὸ
1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἰς τῆς ἑταίρας.— Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6.

30 Δεκεμβρίου 1879

Σφραγὶς τοῦ ΔΑΣΜΟΛΟΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΠΟΡΟΥ

ἐπὶ ἐπαναστάσεως.



[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΚΙΝΕΖΟΥ ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΕΝ ΚΙΝΑΙ

Μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου.

Συνέχεια· ἴδι σελ. 861.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

Ὅπου ὁ Κραὶὺ καὶ ὁ Φράϋ γνωρίζονται ἐπισήμως εἰς τὸν νέον παλάτιν τῆς «Ἑκατοντούτιδος».

— Ναί, κύριε Βίδουρφ, ἀπλούστατον τέχνασμα τοῦ χρηματιστηρίου! παιγνίδι ἀμερικανικόν! εἶπεν ὁ Κιν-Φό εἰς τὸν κύριον πράκτορα τῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας.

Ὁ ἐντιμότατος Γουλιέλμος I. Βίδουρφ ἐμείδιασεν ὡς ἐμπειροπραγμῶν.

— Θαυμάσιον παιγνίδι, τῇ ἀληθείᾳ, εἶπε, διότι ὅλος ὁ κόσμος ἐγελάσθη.

— Καὶ αὐτὸς ὁ ἀνταποκριτῆς μου! ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό. Ψευδῆς ἢ παύσις τῶν πληρωμῶν, κύριέ μου, ψευδῆς ἢ πτώχευσις, ψευδῆς ἢ εἶδησις. Μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας ἐπληρώνετο πᾶς προσερχόμενος. Τὸ τέχνασμα εἶχεν ἐπιτύχει. Διμετοχαί, ἀφοῦ ἔπεσαν ὀγδοῶντα τοῖς ἑκατόν, ἠγοράσθησαν εἰς μνηδαμινὰς τιμὰς ἀπὸ τὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν, καὶ ὅτε ὁ κόσμος ὑπῆγε νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Διευθυντήν, τί θὰ εἶδεν ἢ πτώχευσις, — Ἐκατόν ἐβδομήκοντα πέντε τοῖς ἑκατόν, ἀπεκριθῆ ἔρασματώτατα. Αὐτὰ μοῦ γράφει ὁ ἀνταποκριτῆς μου εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν, τὴν ὅποιαν ἔλαθον σήμερον τὸ πρωῒ, καθ' ἣν στιγμήν, νομίζων ἐμαυτὸν ἐντελῶς κατεστραμμένον, ἐμελλον. . .

— Ν' αὐτοκτονήσατε; ἀνέκραξεν ὁ Κ. Βίδουρφ.

— Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό καθ' ἣν στιγμήν ἐμελλον νὰ δολοφονηθῶ!

— Νὰ δολοφονηθῆτε;

— Ἐπὶ τῇ γραπτῇ μου συναινέσει. Δολοφονία συμπεφωνημένη ἐνόρκως, ἥτις ἤθελε σὰς στοιχίσει. . .

— Δικοσίας χιλιάδας ταλλήρων, ἀπήντησεν ὁ ἐντιμότατος Βίδουρφ, ἀφοῦ εἶχον ἀσφαλισθῆ ὅλα τοῦ θανάτου τὰ εἶδη. Ἄ! πόσον ἠθέλομεν σὰς λυπηθῆ, φίλτατέ μου κύριε!

— Διὰ τὸ κεφάλαιον;

— Καὶ διὰ τοὺς τόκους!

Ὁ Γουλιέλμος I. Βίδουρφ ἔδραξε τὴν χεῖρα τοῦ πελάτου του, καὶ διέσεισεν αὐτὴν ἐγκαρδίως, ἀμερικανικῶ τῷ τρόπῳ.

— Ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ. . . προσέθηκε.

— Τώρα θὰ ἐννοήσατε, ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό.

Καὶ ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν πράκτορα ὅποιαν ἀπέναντι αὐτοῦ εἶχεν ἀναλάβει ὑποχρέωσιν ἀνθρώπος, εἰς ὃν ὄφειλε νὰ ἔχῃ πᾶσαν ἐμπιστοσύνην. Ἀνέφερε μάλιστα τὰς λέξεις τῆς ἐπιστολῆς, ἣν ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος εἶχεν ἐν τῷ θυλακίῳ του, καὶ ἥτις ἀπήλλασεν αὐτὸν πάσης καταδιώξεως καὶ πάσης ποινῆς. Τὸ σπουδαιότερον ὅμως ἦτο, ὅτι ἀνεμφισβότως ἢ δοθεῖσα ὑπόσχεσις ἤθελεν ἐκτελεσθῆ, καὶ τηρηθῆ ἀκριβέστατα ὁ λόγος τοῦ Βάγγ.

— Ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς εἶνε φίλος; ἠρώτησεν ὁ κύριος πράκτωρ.

— Φίλος, ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό.

— Καὶ ἐνεκα φιλίας λοιπόν. . .

— Ἐνεκα φιλίας, καὶ— τίς οἶδεν— ἕως καὶ ἐνεκα συμφέροντος. Ἠσφάλισα ὑπὲρ αὐτοῦ πενήτηκοντα χιλιάδας ταλλήρων ἐν περιπτώσει θανάτου μου.

— Πεντήκοντα χιλιάδας ταλλήρων! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Βίδουρφ. Εἶνε λοιπόν ὁ Κ. Βάγγ;

— Αὐτὸς ὁ ἴδιος.

— Εἰς φιλόσοφος! Ποτὲ δὲν θὰ. . .

Ὀλίγου δεῖν ὁ Κιν-Φό ἀπεκρίνετο:

— Ὁ φιλόσοφος αὐτὸς εἶνε ἀρχαῖος Τάϊ-Πίγγ. Ἐξῆσε τὸ ἥμισυ τῆς ζωῆς του φονεύων, καὶ τώρα ὅτε ἔχει πρόχειρον τὴν εὐκαιρίαν θὰ φονεύσῃ βεβαίως καὶ πάλιν.

Ἄλλ' οὐδὲν εἶπε, φοβούμενοξ μὴ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὸν Βάγγ, ὃν ὁ Βίδουρφ δὲν ἤθελε βεβαίως διστάσει νὰ καταγγείλῃ εἰς τὸν κυβερ-

νήτην τῆς ἐπαρχίας ὡς ἀρχαῖον Τάϊ-Πίγγ. Ἐσώζετο βεβαίως οὕτω ὁ Κιν-Φό, ἀλλ' ἀπόλλυτο ὁ φιλόσοφος.

— Τότε ἔμπορεῖ νὰ γείνη ἐν ἀπλούστατον πρᾶγμα, ὑπέλαβεν ὁ πράκτωρ τῆς ἀσφαλιστικῆς εταιρίας.

— Ποῖον;

— Νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ Κ. Βάγγ, ὅτι τὰ πάντα διελύθησαν, καὶ νὰ τοῦ ζητηθῇ ὀπίσω ἡ κινδυνώδης ἐκείνη ἐπιστολή.

— Ὁ λόγος εὐκολός, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δύσκολον, ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό. Ὁ Βάγγ ἔγεινεν ἀφαντος ἀπὸ χθές, καὶ κανεὶς δὲν γνωρίζει πού ὑπῆγε.

— Οὐμ! εἶπεν ὁ Κ. Βίδουρφ, οὐτινος τὸ ἐπιφώνημα αὐτὸ ἐμαρτύρει τὴν στενοχωρίαν.

Θεωρῶν δ' ἀτενῶς τὸν πελάτην του,

— Καὶ τώρα, ἠρώτησε, φίλατέ μου κύριε, δὲν ἔχετε καμμίαν διάθεσιν ν' ἀποθάνητε;

— Ἀπολύτως καμμίαν, ἀπήντησεν ἐκεῖνος.

Τὸ τέχνασμα τῆς Κεντρικῆς Καλιφορνικῆς Τραπεζῆς ἐδιπλασίασε σχεδὸν τὴν περιουσίαν μου, καὶ ἀπόφασιν ἔχω νὰ νυμφευθῶ. Δὲν θὰ τὸ πράξω ὁμῶς, πρὶν ἢ ἐπανεύρω τὸν Βάγγ, ἢ πρὶν παρῆλθῃ ἐντελῶς ἡ προθεσμία μας.

— Ἡ ὁποία λήγει;

— Τὴν 25 Ἰουνίου ἐνεστῶτος ἔτους. Κατ' αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα ἡ Ἐκατοτοῦτις διατρέχει σπουδαίους κινδύνους, καὶ εἶν' ἔργον τῆς ἐπομένως νὰ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα.

— Καὶ νὰ ἐπανεύρῃ τὸν φιλόσοφον, προσέθηκεν ὁ ἐντιμώτατος Κ. Βίδουρφ.

Ὁ πράκτωρ περιεπάτησεν ἐπὶ τινος στιγμαῖς, συμπλέκων τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γούτων· εἶτα δέ,

— Θὰ τὸν ἐπανεύρωμεν, εἶπε, τὸν πρόθυμον αὐτὸν φίλον, καὶ εἰς τὰ ἔργατα τῆς γῆς ἂν κούπτεται. Ἄλλ' ἔως νὰ τὸν εὕρωμεν, θὰ σὰς προφυλάξωμεν κατὰ πάσης ἀποπειρας δολοφονίας, ὅπως σὰς ἐπροφυλάττομεν ἕως τώρα κατὰ πάσης ἀποπειρας αὐτοχειρίας.

— Τί ἐννοεῖτε; ἠρώτησεν ὁ Κιν-Φό.

— Ὅτι ἀπὸ τὴν τριακοστὴν παρελθόντος Ἀπριλίου, ἡμέραν καθ' ἣν ὑπεγράψατε τὴν ἀσφάλειάν σας, δύο πράκτορες μου παρηκολούθησαν ὅλα σας τὰ βήματα, παρετήρησαν πᾶσάν σας ἐνέργειαν, καὶ κατασκόπευσαν πᾶσάν σας πράξιν.

— Δὲν παρετήρησα...

— Ὄ! εἶνε ἀνθρώποι διχρητικοί! Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σὰς παρουσιάσω, τώρα ὅτε πλέον δὲν θ' ἀναγκάζωνται νὰ κρύπτουν τὰ διαβήματά των, εἰμὴ μόνον ἀπέναντι τοῦ Κ. Βάγγ.

— Εὐχαρίστως, ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό.

— Οἱ Κραίγ-Φράϋ θὰ εἶν' ἐδῶ, ἀφοῦ εἰσθε καὶ σεῖς.

Καὶ ὁ Γουλιέλμος I. Βίδουρφ ἐφώνησε:

— Κραίγ-Φράϋ!

Ὁ Κραίγ καὶ ὁ Φράϋ ἦσαν ἀληθῶς ὄπισθεν

τῆς θύρας τοῦ ἰδιαίτερου γραφείου. Εἶχον παρηκολούθησι τὸν πελάτην τῆς Ἐκατοτοῦτιδος μέχρι τῆς εἰσόδου του εἰς τὸ γραφεῖον, καὶ ἀνεμένον τὴν ἐξοδὸν του.

— Κραίγ-Φράϋ, εἶπε τότε ὁ κύριος πράκτωρ, ἐνόσφ διαρκεῖ ἡ ἀσφάλειά σου, δὲν ἔχετε πλέον νὰ προφυλάξετε τὸν πολυτίμιον πελάτην μας κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀλλ' ἐναντίον ἐνὸς φίλου του, τοῦ φιλοσόφου Βάγγ, ὅστις ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὸν δολοφονήσῃ.

Καὶ ἀνεκοινώθησαν ἐν ὀλίγοις τὰ πρᾶγματα εἰς τοὺς δύο ἀχωρίστους, αἰτίνας κατανοήσαντες τί συνέβαιναν, ἀπεδέχθησαν τὴν ἀποστολήν των. Ὁ πλούσιος Κιν-Φό ἦτο ὑπὸ τὴν αἰγίδα των, καὶ δὲν εἶχεν ἀνάγκην πλειοτέρων ὑπηρετῶν.

Τί τὸ πρακτέον τώρα;

Δύο μέσα ὑπῆρχον, ὡς παρετήρησεν ὁ κύριος πράκτωρ· ἢ νὰ προσυλαχθῇ ἐπιμελῶς ὁ Κιν-Φό ἐντὸς τῆς ἐν Σάγγ-Χάϊ οἰκίας του, οὕτως ὥστε νὰ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν ὁ Βάγγ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν Κραίγ-Φράϋ, ἢ νὰ καταβληθῇ πᾶσα σπουδὴ πρὸς ἀνεύρωσιν τῆς διαμονῆς τοῦ Βάγγ καὶ ἀνάληψιν τῆς προμερᾶς ἐπιστολῆς.

— Ὁ πρῶτος τρόπος εἶνε ἀνωφελής, ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό. Ὁ Βάγγ θὰ κατορθώσῃ νὰ φθάσῃ μέχρις ἐμοῦ χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ τις, ἀφοῦ ἡ οἰκία μου εἶνε οἰκία του. Πρέπει ἐκ παντὸς τρόπου νὰ τὸν ἀνεύρωμεν.

— Ἐχετε δίκαιον, παρετήρησεν ὁ Γουλιέλμος I. Βίδουρφ. Τὸ ἀσφαλέστερον εἶνε νὰ ἐπανεύρωμεν τὸν κύριον Βάγγ· καὶ θὰ τὸν ἐπανεύρωμεν.

— Νεκρόν... εἶπεν ὁ Κραίγ.

— Ἡ ζῶντα, εἶπεν ὁ Φράϋ.

— Ὅχι! ζῶντα! ἀνέκραξεν ὁ Κιν-Φό. Δὲν ἐννοῶ νὰ κινδυνεύσῃ διόλου ὁ Βάγγ ἐξ αἰτίας μου.

— Κραίγ καὶ Φράϋ, προσέθηκεν ὁ Κ. Βίδουρφ, εἰσθε ὑπεύθυνοι διὰ τὸν πελάτην μας ἐβδομήκοντα ἑπτὰ ἡμέρας ἀκόμη. Μέχρι τῆς τριακοστῆς προσεχοῦς Ἰουνίου ὁ κύριος ἀξίζει δι' ἡμᾶς διακοσίας χιλιάδας τάλληρα.

Μετὰ ταῦτα ὁ πελάτης καὶ ὁ κύριος πράκτωρ τῆς Ἐκατοτοῦτιδος ἀπεχωρίσθησαν ἀλλήλων· μετὰ δέκα δὲ λεπτά ὁ Κιν-Φό, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν δύο του σωματοφυλάκων, ἐπανήρχετο εἰς τὴν κατοικίαν του.

Ὅτε ὁ Σούν εἶδε τοὺς Κραίγ καὶ Φράϋ ἐπισημῶς ἐγκατεστημένους ἐν τῷ οἴκῳ, ἠσθάνθη λύπην τινὰ διὰ τοῦτο. Αἱ ἐρωτήσεις των καὶ αἱ ἀποκρίσεις του ἔπαυον πλέον, καὶ ἐπομένως ἔπαυον καὶ τὰ χρήματα! Πλὴν δὲ τούτου, ὁ κύριός του, ἀνακτῶν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ζωῆς, ἀνέντα καὶ τοὺς τραχεῖς του τρόπους πρὸς τὸν ἀδεξιὸν καὶ ἀκνηρὸν ὑπηρετήν. Ταλαίπωρε Σούν! Τί θὰ εἰλεγεν ἄρα γε, ἂν ἐγνωρίζε, τί τοῦ ἐπεφύλασσε τὸ μέλλον!

Ἡ πρώτη τοῦ Κιν-Φό μέριμνα ὑπῆρξε νὰ φωνογραφήσῃ εἰς Πεκίον, ὁδὸς Σά-Κούα, τὴν τροπὴν τῆς τύχης, ἥτις καθίστα αὐτὸν πλουσιώτερον ἢ πρὶν. Ἡ δὲ νεαρὰ γυνὴ ἤκουσε τὴν φωνὴν ἐκείνην, ἣν ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε στερηθῆ διὰ παντός, ἐπαναλαμβάνουσαν τοὺς τρυφερωτέρους τῶν λόγων. Ἐμειλλεν, εἶλεγε, νὰ ἐπανήλθῃ τὴν ἀγαπητὴν του μικρὰν ἀδελφὴν, καὶ πρὶν ἢ παρῆρχετο ἡ ἐβδόμη σελήνη, θὰ ἔτρεχε πρὸς αὐτήν, ἵνα μὴ πλέον τὴν ἀφήσῃ. Μὴ θελήσας δὲ ἀπαξ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν δυστυχῆ, δὲν ἤθελε πλέον νὰ τὴν ἀφήσῃ χήραν.

Ἡ Δε-Οὐ δὲν ἐνόησε καλῶς τί ἐσήμαινεν ἡ τελευταία αὐτῆ φράσις· ἐν μόνον κατενόει, ὅτι ὁ μνηστήρ τῆς ἐπανήρχετο, καὶ ὅτι ἐντὸς δύο μῆνων θὰ ἦτο πλουσιὸν τῆς.

Τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην οὐδεμία ὑπῆρξεν εὐτυχαστέα γυνὴ καθ' ὅλον τὸ Οὐράνιον Κράτος.

Ἀληθῶς δέ, ἐντελής ἀντίδρασις εἶχεν ἐπέλθει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Κιν-Φό, ὅστις εἶχε γείνει τετράκις ἐκατόμυριούχος, χάρις εἰς τὴν ἐπικερδῆ κερδοσκοπίαν τῆς Κεντρικῆς Καλιφορνικῆς Τραπεζῆς. Ἐπόθει νῦν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ζήσῃ καλῶς. Εἶκοσιν ἡμερῶν συγκινήσεις εἶχον μεταμορφώσῃ αὐτόν. Οὔτε ὁ μανδαρίνος Πάο-Σέν, οὔτε ὁ ἔμπορος Γιν-Πάγγ, οὔτε Τιμ, ὁ ἀβροδίαιτος, οὔτε Χουάλ, ὁ λόγιος ἤθελον πλέον ἀναγνωρίσει τὸν ἀπαθῆ ἀμφιτρώνα, ὅστις εἶχεν ἀποχαιρετίσει αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ κήπου τοῦ ποταμοῦ τῶν Μαργαριτῶν. Ὁ δὲ Βάγγ, ἂν παρίστατο, δὲν θὰ ἐπίστευε τοὺς ἰδίους του ὀφθαλμούς· ἀλλ' εἶχε γείνει ἀφαντος, χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἶχνος, οὐδ' ἀνεφαίνετο πλέον ἐν Σάγγ-Χάϊ. Τοῦτο δὲ προὔξενε διαρκῆ μέριμναν εἰς τὸν Κιν-Φό καὶ ἀδιάκροτον ἀγωνίαν εἰς τοὺς δύο του σωματοφύλακας.

Ὁκτὼ ἡμέρας βραδύτερον, τὴν 24 Μαΐου, οὐδεμία ὑπῆρχε περὶ τοῦ φιλοσόφου εἰδησις, καὶ ἀδύνατος ἐπομένως ἦτο οἰαδήποτε αὐτοῦ ἀναζήτησις. Μάτην ὁ Κιν-Φό, ὁ Κραίγ καὶ ὁ Φράϋ εἶχον διερευνησῇ πᾶσαν ξένην παραχώρησιν, τὰς ἀγοράς, τὰς ὑπόπτους συνοικίας, τὰ περίχωρα τοῦ Σάγγ-Χάϊ. Μάτην οἱ δεξιώτατοι ἀστυνομικοὶ ἰχνηλάται εἶχον ἐκστρατεύσει. Ὁ φιλόσοφος δὲν εὕρισκετο.

Ἐν τούτοις ὁ Κραίγ καὶ ὁ Φράϋ, ἐπὶ μᾶλλον ἀνήσυχοι, ἐπιβύζανον τὰς προφυλάξεις των. Οὔτε ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἀπεχωρίζοντο τοῦ πελάτου των· ἔτρωγον παρὰ τὴν τράπεζάν του, καὶ κατεκλίνοντο ἐν τῷ κοιτῶνί του. Ἡθέλησαν μάλιστα νὰ τὸν πείσωσι νὰ ἐνδύθῃ χαλύδινον ἀλυσσιδωτὸν θώρακα, ἵνα προφυλαχθῇ κατὰ τοῦ ἐγγειριδίου, καὶ νὰ τρώγῃ μόνον ὡὰ βραστά, ἵν' ἀποφύγῃ τὰ δηλητήρια. Ἄλλ' ὁ Κιν-Φό, πρέπει νὰ τ' ὁμολογήσωμεν, ἀπέρριψε τὰς προτάσεις των. Τί ἄλλο ἔμενον, ἢ νὰ τὸν κλείσωσιν ἐπὶ δύο μῆνας ἐντὸς τοῦ κιβωτίου τῆς Ἐκατοτοῦ-

τιδος, ἐπὶ τῆ προφάσει, ὅτι ἤξιζε διακοσίας χιλιάδας τάλληρων!

Τότε ὁ Γουλιέλμος I. Βίδουρφ, πρακτικώτερος πολὺ, προσέτεινεν εἰς αὐτὸν νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὸ καταβληθὲν ἀσφάλιστρον καὶ νὰ διαλύσῃ τὴν ἀσφάλειαν.

— Δυποῦμαι πολὺ, ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό, ἀλλ' ἡ συμφωνία μας εἶνε συμφωνία, καὶ θὰ ὑποστῆταις τὰς συνέπειάς τῆς.

— Ἐστω, ἀπήντησεν ὁ κύριος πράκτωρ, ἀποδεχόμενος ὅτι δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ, ἔστω! Ἐχετε δίκαιον. Κανεὶς δὲν θὰ σὰς φυλάξῃ καλλίτερον ἀπὸ ἡμᾶς.

— Οὔτε εὐθηνότερα! ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό.

[Ἐπταετη συνέχισις]

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Τῆ 30 Δεκεμβρίου, ἑσπέρας. — Ἥμην κληνῆρος μόλις ἀπαλλαγείς σφοδροῦ πυρετοῦ, πολὺν χρόνον κρατήσαντός με μεταξύ ζωῆς καὶ θανάτου. Ὁ ἐγκέφαλός μου ἐκλελυμένος προσεπάθει νὰ ἀναλάβῃ τὴν δραστηριότητά του, καὶ ὁ νοῦς μου ἐπανήρχετο ἀτελής ἐτι καὶ συγκυμμένος ὡς φωτεινὴ ἀκτίς διαπερῶσα τὰ νεφρῆ. Ἡσθάνομην δὲ ἐκ διαλειμμάτων ἐπανερχομένην τὴν ζάλην, ἥτις συνέχευε πᾶσάν μου ἀντίληψιν. Ἐκυμαίνομην, οὕτως εἶπεῖν, μεταξύ παραφροσύνης καὶ φρονήσεως.

Ἄλλ' ἐνόησε ὁμῶς τὰ πάντα μοι ἐνεφανίζοντο καθαρὰ ὡς αἱ ἀπόψεις αἱ ἐκτεινόμεναι ἐνώπιον ἡμῶν, ὅταν ἀπὸ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ ὄρους κατοπτεύωμεν τὰ πέριξ, καθαρὰς οὐσῆς τῆς ἀτμοσφαιρας. Διακρίνομεν τὰ ὕδατα, τὰ δάση, τὰ χωρία, τὰ ποιμνία καὶ αὐτὴν ἐτι τὴν καλύδην τὴν ἐπὶ τοῦ γείλους τοῦ κρηνοῦ ἱσταμένην. Ἐπειτα αἴφνης ἐπέρχεται λαίλαψ μετὰ πυκνῆς ὀμίχλης, καὶ τὰ πάντα συνταράσσονται καὶ συγκυχέονται.

Ἐν ᾧ δὲ ἐπλανώμην ἐν τῇ ἀβεβαίᾳ ταύτῃ καταστάσει τῆς ἐγρηγόρευσε καὶ τοῦ ὄνειρου, οὐδόπως διακρίνων τὸ πραγματικὸν ἀπὸ τοῦ φανταστικοῦ, ἰδοὺ αἴφνης ἐνώπιόν μου ὑπὸ τὸ ἐκκρεμές ὠρολόγιον, οὗ ὁ εὐηχος σφιγμὸς μετρεῖ τὰς ὥρας, ἐπεφάνη τις γυνή!

Εὐθὺς ἐκ τοῦ πρώτου βλέμματος ἠδύνατό τις νὰ κατανοήσῃ ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ἦτο κόρη τῆς Εὐας. Τὸ βλέμμα αὐτῆς εἶχε τὴν σθεναυμένην λάμψιν δύναντος ἀστρου, τὸ δὲ πρόσωπον τὴν ὠχρότητα ὑπεράτης ἀγωνίας. Ἐνδεδυμένα ἐσθῆτα ποικιλόχρουν, ἐφ' ἧς τὰ λαμπρότατα χρώματα συνέπαιζον φαειρὰ μετὰ τῶν ἀμαυροτάτων καὶ πενήμων, ἐκράτει στέφανον φυλλορροοῦντα.

Παρατηρήσας αὐτὴν ἐπὶ τινος στιγμαῖς τὴν ἠρώτησα τὸ ὄνομά της καὶ τί ἐζήτηε ἐν τῇ πρώτῃ μου. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς παρακολούθουντες

τὸν δείκτην τοῦ ὥρολογίου ἐστράφησαν πρὸς ἐμὲ καὶ ἀπεκρίθη :

— Εἶμαι τὸ μετ' ὀλίγον ἀπερχόμενον ἔτος, καὶ ἔρχομαι νὰ λάβω τὰς εὐχαριστίας σου καὶ τοὺς ἀσπασμούς σου.

Ἵπανηγέρθη ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνός μου μετ' ἐκπλήξεως, ἥτις μετ' οὐ πολὺ μετεστράφη εἰς πικρὰν ἀγανάκτησιν.

— Ἄ! θέλεις καὶ εὐχαριστίας, ἀνεφώνησα, ἀλλ' ἄς ἴδωμεν τί μ' ἔφερες σὺ ὡς ἀντάλλαγμα;

— Ὅτε ἐχαίρετίσα τὴν ἔλευσίν σου, ἤμην νέος ἔτι καὶ ἀκμαῖος! σὺ μ' ἀφῆρες καθ' ἡμέραν μικρόν τι μέρος τῶν δυνάμεών μου καὶ τέλος μ' ἐξαπέστειλας τὴν ἀσθένειαν! Ἦδη διὰ τῆς σῆς βοήθειας τὸ αἷμά μου εἶνε ὀλιγώτερον θερμόν, οἱ μῦς ὀλιγώτερον στερεοί, οἱ πόδες ὀλιγώτερον ταχεῖς. Σὺ ἐναπέθεσας ἐν τῷ κόλπῳ μου πάντα τῶν νόσων τὰ σπέρματα, καὶ ἐκεῖ ἐνθα ἐφύοντο τὰ ἑαρινὰ τῆς ζωῆς ἀνθη, σὺ μετὰ μοχθηρίας ἐνέσπειρας τοῦ γήρατος τὰς ἀκαλήφας. Καὶ ὡς ἂν μὴ εὐχαριστηθεῖσα διότι κατέβαλες τὸ σῶμα, ἐπεσιότισας καὶ τὴν ψυχὴν μου, ἀπέσβεσας πᾶν ἐν αὐτῇ γενναῖον φρόνημα, καὶ κατήνησεν ὀκνηροτέρα καὶ δειλοτέρα. Ἄλλοτε τῆς ψυχῆς μου τὸ βλέμμα περιελάμβανεν ἄπασαν καθ' ὅλου τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ σὺ τὴν κατέστησας μύωπα, καὶ σήμερον βλέπει μόνως ὀλίγον πέραν ἑαυτῆς.

Ἴδου τί παρὰ σοῦ ἔλαβον. Τὴν δὲ ζωὴν μου ἰδὲ εἰς ὅποιαν ἐλευσιότητα, εἰς ὅποιαν ἐρημίαν, εἰς ὅποιαν ἀθλιότητα τὴν περιήγαγες!

Τοσαύτας ἤδη ἡμέρας καθ' ἃς ὁ πυρετὸς μὲ ἔχει κλινῆρη, τίς ἐφρόντισε περὶ τοῦ δωματίου μου, τῆς μόνης ἐν τῷ κόσμῳ χαρᾶς μου; Δὲν θὰ εὐρῶ κενὰς τὰς σκευοθήκας μου, τὴν βιβλιοθήκην μου δισκορπισμένην, ὅλα μου τὰ πτωχικὰ πλοῦτη ἐξηφανισμένα ὑπὸ τῆς ἀμελείας ἢ ὑπὸ τῆς ἀπιστίας τῶν περὶ ἐμὲ; Ποῦ εἶνε τὰ φρυτὰ ἄτινα ἐκαλλιέργουν καὶ τὰ πτηνὰ ἄτινα ἔτρεφον; Τὰ πάντα ἐξηφανίσθησαν, καὶ ἡ τρώγλη μου εἶνε ἐξηρησμένη, ἀλαλος, ἔρημος!

Πρὸ τινων μόνως στιγμῶν συνελθὼν καὶ λαθῶν γινώσκων τῶν περὶ ἐμὲ, ἀγνοῶ καὶ τίς ἐμερίμνα περὶ ἐμοῦ κατὰ τὰς μακρὰς ὥρας τῆς ἀσθενείας μου ἀναμφισβόλως μίσθιον τι ὄν, ὅπερ ἀπεχώρησεν ἅμα ἐξαντληθέντων τῶν πόρων μου!

Καὶ τί θὰ εἴπωσιν οἱ προῖσταμένοι μου μὴ βλέποντές με ἐν τῷ γραφείῳ ἐργαζόμενον; Τὴν ὥραν μάλιστα ταύτην τοῦ ἔτους ὅτε αἱ ἐργασίαι εἶνε μᾶλλον κατεπιγούσαι, πῶς θὰ κάμωσιν ἀνευ ἐμοῦ, καὶ θὰ θελήσωσιν ἄρᾳ γε; Τίς οἶδε μήπως τὴν ὥραν ταύτην ἄλλος τις ἐργάζεται ἐν τῷ μικρῷ μου γραφείῳ, ἐν ᾧ ἐκείδαινα τὸν ἐπιούσιόν μου ἄρτον! Καὶ τούτων μου τῶν συμφορῶν, σὺ, μόνη σὺ, μοχθηρὰ τοῦ χρόνου κόρη, εἶσαι ἢ αἰτία. Ἴσχύς, υγίειαν, ἀνεσίαν, ἐργασίαν, τὰ πάντα μ' ἀφῆρες, καὶ ὡς

ἀντάλλαγμα ἔλαβον παρὰ σοῦ ὕβρεις μόνον καὶ ζημίας, καὶ τολμᾶς ἐπειτα νὰ ἀπαιτήσης τὴν εὐγνωμοσύνην μου!

Ἄ! ἀπόθανε, ἐπειδὴ ἦλθεν ἡ ἡμέρα σου, ἀλλ' ἀπόθανε περιφρονημένη καὶ κατηραμένη, καὶ εἴθε νὰ γραφῆ ἐπὶ τοῦ τάφου σου, ὅ τι ὁ Ἄραφ ποιητῆς ἔγραψεν ἐπὶ τοῦ τάφου κακοῦ τινος βασιλέως:

«Διαβάτα, χαῖρε, ὃν ἐθάψαμεν ἐνθάδε δὲν δύναται πλέον νὰ ἀναζήσῃ».

Ἀφυνίσθη ἀίφνης ὑπὸ χειρὸς λαβούσης τὴν χεῖρά μου ἀνοίξας δὲ τοὺς ὀφθαλμούς ἀνεγνώρισα τὸν ἰατρόν.

Μετρήσας τοὺς σφιγμούς μου ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκάθησε παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης μου, παρατηρῶν με καὶ τρίβων τὴν βίαν διὰ τῆς ταμβακοθήκης του. Ὡς δὲ ἔμαθον ἔπειτα, τὸ τοιοῦτον ἦτο σημεῖον εὐαρεσκείας.

— Τί εἶν' αὐτά; Ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ ἐτραβούσαμεν διὰ τὰ θυμαράκια! μοὶ εἶπε διὰ φωνῆς χαρμωσύνου ἅμα καὶ ἐπιπληκτικῆς. Τί ὄργη Θεοῦ, τὴν βίαν εἶχες καὶ μόλις ἐπροφθάσαμεν νὰ σε κρατήσωμεν μὲ τὰ δύο μας τὰ χέρια!

— Ὡστε λοιπὸν εἴχετε ἀπελπισθῆ, ἰατρέ, ἠρώτησά πως συγκεινημένως.

Καθ' ὅλου ἀπεκρίθη ὁ γηραιὸς ἰατρός. Διὰ νὰ ἀπελπισθῆ τις ἔπρεπε νὰ ἠλιζεν ὅπως δῆποτε, ἐν ᾧ ἐγὼ δὲν εἶχον οὐδὲ τὴν παραμικρὰν ἐλπίδα. Ἡμεῖς οὐδὲν ἄλλο εἴμεθα ἢ ὄργανα τῆς θείας Προνοίας, καὶ ἕκαστος ἡμῶν ὄφειλε νὰ λέγῃ «Ἐγὼ μὲν τὸν θεοῦ ἀπέδωκε τὴν υγίειαν».

— Εὐλόγημένα τὰ ὄργανα τῆς θείας Προνοίας, ἀνεφώνησα, καὶ εἴθε μετὰ τοῦ νέου ἔτους νὰ μ' ἐπανεῖθῃ καὶ ἡ υγίεια!

Ὁ ἰατρός ἀνύψωσε τοὺς ὤμους καὶ εἶπεν ἀποτόμως:

— Ζήτησέ τιν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σου. Ὁ Θεὸς σοὶ δίδει τὴν υγίειαν, εἰς τὴν φρόνησίν σου δὲ ἐναπόκειται νὰ τὴν διατηρήσης. Μὴ νομιζόμεν ὅτι αἱ ἀσθένειαι μᾶς ἔρχονται ὅπως ἡ βροχὴ ἢ ἡ ἀκτίς τοῦ ἡλίου ἀνευ τῆς συμμετοχῆς καὶ ἡμῶν! Πρὶν ἢ παραπονεθῶμεν διότι ἠσθενήσαμεν, ὀφείλομεν νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι εἴμεθα ἄξιοι νὰ εἴμεθα υγιεῖς.

Ἠθέλησα νὰ μειδιάσω, ἀλλ' ὁ ἰατρός δυσχερῆσθη. — Ἄ! ἀνεφώνησα, νομιζεις ὅτι ἀστείζομαι; ἀλλ' εἶπέ μοι, παρακαλῶ, τίς ἐξ ἡμῶν μεριμνᾷ περὶ τῆς υγίειας του ὅσον καὶ περὶ τῆς περιουσίας του; Οἰκονομεῖς τὰς δυνάμεις σου ὅπως τὰ χρήματά σου; Ἀποφεύγεις τὰς υπερβολὰς καὶ τὰς ἀπερικοφείας μετὰ τῆς αὐτῆς προσοχῆς μεθ' ἧς καὶ τὰς παραλόγους δαπάνας ἢ τὴν κακὴν τῶν χρημάτων σου διάθεσιν! Ὑποβάλλεις εἰς ἐξέλεγχον τὴν διαγωγὴν σου ὅπως

καὶ τὰς λοιπὰς σου ὑποθέσεις; Ἐξετάζεις καθ' ἐσπέραν τί ἠδύνατο νὰ σ' ὠφελήσῃ ἢ νὰ σε βλάψῃ μετὰ τῆς αὐτῆς προσοχῆς καὶ φρονήσεως μεθ' ἧς ἐξετάζεις τὰ συμφέροντά σου; Σὺ αὐτός, ὅστις τώρα θέλεις καὶ νὰ γελάσῃς, δὲν προεκάλεσες τὴν ἀσθένειαν διὰ μυρίων ὄσων παρεκτροπῶν;

Ἐπεχείρησα νὰ διαμαρτυρηθῶ ἀπαιτῶν νὰ μοι ὑποδείξῃ τὰς παρεκτροπὰς· ἐκεῖνος δὲ ἀνοίξας τὴν παλάμην ἤρξατο μετρῶν ἐπὶ τῶν δακτύλων.

Ἐπρώτον, ἀνεφώνησε, γυμναστικὴν τίποτε! Ζῆς ἐδῶ μέσα τρυπωμένος χωρὶς ἀέρα, χωρὶς κίνησιν, χωρὶς ἀναψυχὴν. Τούτου ἕνεκα ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος γίνεται κακῶς, τὰ ὑγρά συμπυκνῶνται, οἱ ἀδρανεῖς μένοντες μῦς δὲν ἀπαιτοῦσι τὴν μερίδα τῆς θρεψέως των, ὁ στόμαχος χαλαροῦται καὶ ὁ ἐγκέφαλος καταπονεῖται.

Ἐδύτερον, τροφὴ ἄτακτος. Μάγειρον ἔχεις τὴν ἰδιοτροπίαν, ὁ στόμαχός σου εἶνε δούλος ὀφείλων νὰ δέχεται ὅ τι τῷ βίπτωσιν, ἀλλὰ καὶ ὅστις ὅμως ἐκδικεῖται ὅπως εἰζεύρουσι νὰ ἐκδικῶνται οἱ δούλοι.

Ἐτρίτον, Ἄγρυπνίαι συνεχεῖς! Ἄντι νὰ μεταχειρίζεσαι τὴν νύκτα εἰς τὸν ὕπνον, τὴν καταδραπένησαι εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Ἡ κλίνη σου ἐγενε βιβλιοθήκη καὶ τὸ προσκεφάλαιόν σου ὑποστήριγμα τῶν βιβλίων σου! Τὴν δὲ ὥραν καθ' ἣν ὁ ἐγκέφαλος καταπεπονημένος ἐπιζητεῖ ἀνάπαυσιν, σὺ τὸν ὀδηγεῖς εἰς διασκεδάσεις καὶ ὄργια, καὶ ἔπειτα παραπονεῖσαι εὐρίσκων αὐτὸν πάσχοντα τὴν ἐπιούσαν.

Ἐτέταρτον, Τρυφηλότης καὶ μαλθακότης! Κλειδωμένος ἐντὸς τῆς τρώγλης σου περιεκυκλώθης ἀνεπαισθῆτως ὑπὸ μυρίων περιττῶν προφυλάξεων. Ἐφραξες τὴν θύραν σου καὶ τὸ παράθυρόν σου, ἔστρωσες τάπητα κατὰ γῆς, ἀνάπτεις θερμάστραν μόνως αἰσθανθῆς τὸ πρῶτον ψῦχος, τὸ φῶς τοῦ λύχνου σου τὸ θέλεις πολὺ μαλακόν, θέλεις ἀπαλὸν προσκεφάλαιον νὰ κάθησαι, καὶ ὅμως μεθ' ὅλας ταύτας τὰς προφυλάξεις, ὁ ἐλαφρότατος ἀνεμὸς σοῦ φέρει καταρροὴν, αἱ συνήθειαι καθέδραι κατακόπτουσι τὸ σῶμά σου, καὶ ἔχεις ἀνάγκην διόπτρων νὰ ὑποφέρῃς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ἐνόμισες ὅτι κατέκτησες ἀπολαύσεις καὶ ὅμως οὐδὲν ἄλλο ἔχεις ἢ ἀσθενείας.

Ἐπέμπτον

— Ἄ! πρὸς Θεοῦ, ἰατρέ, σὰς παρακαλῶ, παύσατε! ἀνεφώνησα. Μὴ παρατείνετε πλέον τὴν ἐξέτασιν, μὴ προσθέτετε εἰς ἐκάστην τῶν κλίσεων μου καὶ μίαν τύψιν συνειδότης».

Ὁ γηραιὸς ἰατρός ἔτριψε τὴν ταμβακοθήκην ἐπὶ τῆς βίανός του καὶ ἐγειρόμενος εἶπεν ἠπιώτερον:

— Βλέπεις; ἀποφεύγεις τὴν ἀλήθειαν, ὅπισθοχωρεῖς πρὸ τῆς ἀνακρίσεως! ἀποδείξεις ὅτι

πταίεις, καὶ ὁμολογεῖς τὴν ἐνοχὴν σου! Ἄλλὰ τοῦλάχιστον, ἀγαπητέ μοι, μὴ αἰτιάσαι τοὺς ἄλλους».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξήτασε τὸν σφιγγόν μου καὶ ἀπῆλθε λέγων ὅτι τὸ ἔργον του ἔληξε, καὶ ὅτι τὸ ὑπόλοιπον ἐκρέματο πλέον ἀπ' ἐμοῦ.

Ἀπελθόντος τοῦ ἰατροῦ παρεδόθη εἰς σκέψεις μυρίας.

Δὲν εἶχεν ἄδικον ὁ ἰατρός λέγων ὅτι εἶπε περὶ τῶν παρεκτροπῶν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἀληθῶς ποσάκις ἀποδίδομεν εἰς τὴν τύχην πάθημά τι, οὐ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πηγὴν ἔπρεπε νὰ ἀναζητήσωμεν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς! Ἴσως θὰ ἦτο φρονιμώτερον νὰ μὴ τον διέκοπτον . . .

Ἄλλ' ὅμως πλὴν τῆς ἐξετάσεως τῆς υγίειας τοῦ σώματος δὲν ὑπάρχει καὶ ἄλλη τις ἐξέτασις μείζονος λόγου ἀξία, ἢ τῆς υγίειας τῆς ψυχῆς; Καὶ εἶμαι ἄρᾳ γε βέβαιος ὅτι οὐδενὸς ἡμέλησα πρὸς διατήρησιν αὐτῆς κατὰ τὸ ἦδη λήγον ἔτος; Στρατιότης τοῦ Θεοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διετήρησα ἄρᾳ γε τὴν εὐψυχίαν καὶ τὰ ὄπλα μου; Εἶμαι ἄρᾳ γε παρεσκευασμένος εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐπιθεώρησιν τῶν νεκρῶν, οὓς θὰ ἐπιθεωρήσῃ ὁ Ὄν ἐν τῇ ζοφερᾷ κοιλάδι τοῦ Ἰωσαφάτ;

Τόλμα, ὦ ψυχὴ μου, ἐξέτασον σεαυτὴν καὶ ἐρεύνησον ποσάκις ἐσφάλης.

Ἐν πρώτοις ἐσφάλης διὰ τῆς ἀλαζονείας! Διότι δὲν ἀνεζήτησα τὰς ἀπλᾶς ἀπολαύσεις. Κορεσθεῖς τῶν μεθυστικῶν οἴνων τοῦ πνεύματος, οὐδεμίαν πλέον εὕρισκον οὐσίαν ἐν τῷ διαυγεῖ ὕδατι. Περιεφρόνησα πάντα λόγον οὐδεμίαν ἄλλην χάριν ἔχοντα ἢ τὴν εὐλοκίαν, ἔπαυσα ἀγαπᾶν τοὺς ἀνθρώπους μόνον διότι εἶνε ἄνθρωποι, τοὺς ἠγάπησα μόνον ἕνεκα τῆς ὑπεροχῆς των· συνέσφιγγα τὸν κόσμον ἐν τοῖς στενοῖς ὀρίοις τοῦ πανθέου, καὶ ἡ συμπάθειά μου ὑπὸ μόνου τοῦ θαυμασμοῦ ἠδύνατο νὰ διεγερθῆ. Τὸν χυδαῖον ὄχλον, ὃν ὄφειλον νὰ παρακολουθῶ διὰ φιλίου ὁμματος ὡς συγκροτούμενον ἐξ ἀδελφῶν τὰς αὐτὰς ἐχόντων ἐλπίδας καὶ θλίψεις, μετ' ἀδιαφορίας κατέλιπον παρερχόμενον ὡς ποιμνιον. Ἀγανακτῶ βλέπων τὸν ὑπὸ τοῦ χυδαίου μεθόντα περιφρονοῦντα τὸν πτωχόν, τὸν ἐσπερημένον τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, καὶ ἐγὼ ὁ μάταιος ἐπὶ τῇ φροῦδῃ πολυμαθείᾳ μου, περιφρονῶ τὸν πτωχόν τῷ πνεύματι. Περιυβρίζω τὴν πτωχεῖαν τοῦ πνεύματος ὡς ἄλλοι τὴν τοῦ ἐνδύματος, κομπάζω ἐπὶ τῷ χαρίσματί μου καὶ μεταβάλλω τὴν εὐτυχίαν εἰς ὄπλον ἐπιθετικόν.

Ἄ! ἐὰν κατὰ τὰς χειρίστας ἡμέρας τῶν ἐπαναστάσεων ἢ ἐπαναστατήσασα ἀμάθεια ἐρρηξεν ἐνίοτε κραυγὴν μίσους ἐναντίον τῆς μεγαλοφυΐας, δὲν πταίει μόνον ἢ φθονερὰ μοχθηρία, πταίει καὶ ἡ ἀλαζονεία ἢ περιφρονοῦσα τὴν γινώσκιν.

Ὅμοι! πόσον ἐλησημόνησα τὸν μῦθον τῶν δύο

υἱὸν τοῦ μάγου τῆς Βαγδάτης. Τούτων ὁ μὲν κατὰ τὴν ἀνεκλιτὸν ἀπόφασιν τῆς Εἰμαρμένης ἐγεννήθη τυφλός, ὁ δ' ἕτερος ἀπελάμβανε πάσης τῆς ἀπολαύσεως τὰς ὑπὸ τοῦ φωτός παρεχόμενας. Κομπάζων δὲ ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ ταύτῃ ἐνέπαιξε τὴν τυφλότητα τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ δὲν τον κατεδέχετο. Πρωτὰν τινὰ ὁ τυφλὸς ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ μετ' αὐτοῦ.

«Πρὸς τί νὰ ἐξέλθῃς, τῷ εἶπεν ὁ βλέπων, ἀφ' οὗ ὁ Θεὸς μᾶς ἐπλάσε πόσον διαφοροποιήσας; Δι' ἐμὲ ἡ πλάσις εἶνε θεάτραν εἰς τὸ ὅποιον παρρουσιάζονται μυριάδες θαύμαστων ὑποκειμένων, καὶ τὸ ὅποιον ἔχει μυριάδας λαμπροτάτων σκηνῶν. Ἀλλὰ διὰ σὲ εἶνε ἀβυσσὸς σκοτεινῆ, εἰς τὸ βάθος τῆς ἁποίας θορυβεῖ κόσμος ἀόρατος. Μετελοιπὸν μόνος εἰς τὸ σκότος σου, καὶ ἄφες νὰ εὐφραίνωνται βλέποντες φῶς ἐκεῖνοι τοὺς ἁποίους φωτίζει τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας».

Εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν, ὁ δ' ἐγκαταλειφθεὶς ἀδελφὸς ἐκλαίει πικρῶς. Ἀκούσας ὁ πατὴρ τὸν θρῆνον τοῦ υἱοῦ, ἔσπευσε πρὸς αὐτὸν καὶ τον παρηγόρει ὑποσχόμενος νὰ τῷ δώσῃ ὅσι ἀνζητήσῃ.

— Δύνασαι νὰ μοι δώσης τὴν ὄρασιν;

— Δὲν το συγχωρεῖ ἡ Μοῖρα, εἶπεν ὁ μάγος.

— Τότε λοιπὸν, ὑπέλαβεν ὁ νέος ἀγανακτῶν, θέλω νὰ μου σβέσης τὸν ἥλιον!

Τίς οἶδε μήπως τις τῶν ἀδελφῶν μου τῶν μὴ βλέπόντων πύχθη ταῦτά καὶ κατ' ἐμοῦ εἰνεκα τῆς ἀλαζονείας μου!

Ἀλλὰ πόσον μᾶλλον ἐσφάλην ἐτι ἐξ ἀπερισκεψίας καὶ ἐπιπολαιότητος! Πόσα ἀπεφάσισα ἀσκόπως καὶ τυχαίως!

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἀναβαίνων λόφον κατάφυτον καὶ ὑπὸ ἀτραπῶν διατεμνόμενον, εἶδον κάτωθεν μου ἀναβαίνοντα μεσήλικά τινα μετὰ νεάνιδος. Προσῆλθον ἐπ' αὐτῶν τὰ βλέμματά μου, καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ ἐφόρει μακρὸν μαλλιωτὸν ἐπενδύτην καὶ ἐφαίνετο ὡς ἄγριον θηρίον, ἐκράτει δὲ παχεῖαν βάρσθον, δι' ἧς περιέγραψεν εἰς τὸν ἀέρα διαφόρους κάμπυλας μετὰ πολλῆς βίας καὶ ἀτάκτως, ἐλάλει δὲ δυνατά, καὶ ἡ φωνὴ του μ' ἐφάνη ὡς πεταραγμένη ὑπὸ ἀργῆς. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκ διαλειμμάτων ἀνυψούμενοι εἶχόν τι θηριώδες καὶ ἀπότομον, καὶ μοι ἐφάνη ὅτι ἐπέπληκτεν ἡ ἠπειλεῖ τὴν νεάνίδα, ἥτις ἠκρατο μετὰ συγκινητικῆς δυνατῆς ὑπομονῆς· δις ἢ τρίς ἐτόλμησε νὰ τῷ εἴπῃ μετὰ συσταλῆς λέξεως τινῆς, ἀναμφιβόλως προσπαθοῦσα νὰ δικαιολογηθῇ· ἀλλ' ἐκεῖνος εὐθὺς ἐξηκολούθησε κραυγάζων σπασμωδικῶς, περιτρέφων βλέμματα ἄγρια καὶ περιγράφων διὰ τῆς βάρσθου του τοὺς ἀπειλητικὸς κύκλους. Παρηκολούθουν αὐτοὺς διὰ τοῦ βλέμματός μ' αὐτὴν προσπαθὼν νὰ συλλάβω λέξιν τινὰ, ἕως παρελθόντες ἐξηφανίσθησαν ὀπισθεν τοῦ λόφου.

Πραδὸν ὅτατα ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἦτο τις τῶν οἰκογενειακῶν ἐκείνων πυράνων, ὧν τὸ ἰδιόαλλο-

κτον καὶ ἀκοινώνητον ἦθος ἐξερεθίζεται ἐνεκα τῆς ὑπομονῆς τοῦ θύματος, καὶ οἷτινες δυνάμενοι νὰ γείνωσιν οἱ πρὸστάται καὶ εὐεργέται τῆς οἰκογενείας, προτιμῶσι νὰ γίνωνται οἱ δῆμιαι αὐτῆς.

Καὶ κατηρώμην κατ' ἐμαυτὸν τὸν ἀγνωστον ἐκεῖνον θηριώδη ἀνδρα, καὶ ἠγανάκτων διατί νὰ μὴ τιμωρῶνται ἐπαξίως οἱ ἐγκληματῆται οὗτοι οἱ διαταράσσοντες τὴν ἀγίαν τῆς οἰκιστικῆς ἐστίας ἡρεμίαν, ὅτε αἰφνης ἀκούω τὴν αὐτὴν φωνὴν ἐγγύτερόν μου, καὶ τὸ ζεῦγος διελθὼν τὴν ἀτραπὴν ἀνεφάνη μετ' οὐ πολλὴ ἀπέναντί μου.

Τότε ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ σχημάτων καὶ λέξεων κατενόησα περὶ τίνας πρόκειται. Ὁ ἀνὴρ δὲν ἐγὼ ἐνόμισα ὡς θηριώδη τινὰ καὶ ἐξωργισμένον τύραννον τοῦ παρ' αὐτὸν βαδίζοντος ἐντρόμου καὶ συνεσταλμένου θύματος, οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ἀξιώσιμος τις πατὴρ παραβλῶψ καὶ βραδύγλωστος, προσπαθὼν νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὴν μετὰ προσοχῆς ἀκροωμένην κόρην του τὴν ἀνατροπὴν τῶν μετὰξὸς κωλῆκων!

Ἐπανηρόμην γελῶν διὰ τὴν ἀπάτην μου· ἀλλὰ καθ' ὁδὸν πλησίον τῆς κατοικίας μου βλέπω ἀνθρώπους τρέχοντας καὶ ἀκούω κραυγὰς ἀπὸ τοῦ ἀπέναντι μέρους· πάντες δὲ ἔχοντες προτεταμένους τὰς χεῖρας δεικνύουσι μακρὰν σήλην φλογῶν. Πυρκαϊὰ καταβίβρωσκε μέγα ἐργαστήριον καὶ πάντες ἔσπευδον εἰς βοήθειαν.

Ἐγὼ ἐδίστασα. Ἡ νύξ ἐπλησίαζεν, ἤμην κατὰ σκοπὸς, καὶ βιβλίον ἐπαγωγὸν με περιέμενε. Ἐσκέφθην ὅτι δὲν θὰ λειψῶσιν ἀνθρώποι, καὶ ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου.

Πρὸ ὀλίγου, ὡς ἐνθυμείσθε, ἐσφάλην ἐξ ἀπερισκεψίας, νῦν δὲ ἐκ φιλαυτίας καὶ ἀνανδρείας.

Ἀλλὰ καὶ μήπως πρώτην ταύτην φοράν ἀπέρφυγον νὰ ἀποτίσω εἰς τὴν κοινωσίαν τὴν ἀφελήν μου; Ἐν τῇ ἀδικίᾳ μου δὲν μετεχειρίσθην πάντοτε τοὺς συντρόφους μου ὡς λέων, σφετερισθεὶς βαθμυδὸν τὴν εἰς αὐτοὺς ἀναλογούσαν μερίδα; Ποσάκις βλέπων ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου καθημένην τὴν ἐπαίτιδα δὲν ἐξέκλινα τῆς ὁδοῦ μου, ἵνα μὴ κινήθῃς ὑπὸ οἴκτου τὴν ἐλεήσω! Ποσάκις ἐκουσίως ἐδίστασα περὶ τῆς δυστυχίας τοῦ πλησίον μου, μόνον καὶ μόνον ἵνα δικαιολογήσω τὴν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς σκληρότητα μου καὶ ἀναισθησίαν μου! Μετὰ πόσης δὲ εὐαρεσκείας πολλὰκις προσεπάθησα νὰ ἀποδείξω τὰς κακίας τοῦ πτωροῦ, ἵνα χαρηκτῆρίσω τὴν ἀθλιότητα αὐτοῦ ὡς δικαίαν τιμωρίαν!....

Τί ἂν διέκοψα τὸν ἱατρὸν ἀπαριθμοῦντα τὰς πρὸς βλάβην τοῦ σώματος παρεκτροπὰς μου; Μήπως ἐκεῖνοι ἄς ἐγὼ ἀπεκρίθησα δὲν εἶνε χειρότεροι; Ἄ! αἱ σωματικαὶ ἀσθένειαι ἐμποιοῦσιν οἶκτον, ἀλλ' αἱ ψυχικαὶ φρίκην. . .

Εὐτυχῶς ὁ γείτων μου, γηραιὸς ἀπόμαχος, ἐλθὼν μ' ἐξήγαγε τῆς δεινῆς ταύτης καταστάσεως, ἥτις πολυτρόπως με ἠφάνιζε. Ἐνν δὲ σκε-

πτόμενος νομιζῶ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας μου πάντοτε ἔβλεπον πρὸς ἐμὲ κύπτουσαν τὴν ἀγαθὴν ἐκείνην μορφήν καὶ πατρικῶς προσβλέπουσάν με. Εἰσῆλθε δὲ κρατῶν διὰ τῆς μᾶς καὶ μόνης χειρὸς του δοχεῖον κάλλας, τεμάχια πρασίνου χάρτου καὶ μεγάλην ψαλλίδα, καὶ ἤρχετο ἵνα ἐργασθῇ ἐν τῷ δωματίῳ μου καὶ συγχρότως ἵνα με προσέχη. Στερηθεὶς τοῦ ποδὸς καὶ τῆς χειρὸς ἐν τοῖς πεδίοις τῶν πολέμων, ἐπορίζετο ἤδη τὸν ἐπιούσιον κατασκευάζων χαρτίνης θήκας ζαχαρωτῶν διὰ τῆς ὑπολειπομένης χειρὸς του. Ἄμα εἰσερχόμενον τὸν προσήγορσεν ἐξ ὀνόματος, καὶ ἐκεῖνος ἀνεφώνησεν ἐκπληκτῶμενος διὰ τὴν ἀνέλπιστον ταχεῖαν βελτίωσιν τῆς υἱείας μου. Προσελθὼν δὲ μετὰ χαρᾶς ἔλαβε τὰς χεῖράς μου διὰ τῆς χειρὸς του καὶ εἶπεν εὐθύμως·

— Τώρα ὅλα καλά! Μὰ δὲν ἦταν καὶ μικρὸ πρᾶγμα· ἔλαμψε μίαν ἐστρατεῖαν τοῦ κάμνει καὶ ἐγὼ δὲν ἔξυρω διὰ πόταις. Ὅταν ἦμουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, εἶδα καὶ καὶ θερμασμένους· εἶχα μάλιστα ἕνα κοντά μου καὶ ἐφώνησε πῶς ἔχει κακίαν ἀναμμένο μέσα ἔς τὸ στομάχι του καὶ νὰ ἐλθουν τάχα οἱ πυροσβέσται νὰ του σβύσουν τὴ φλόγα. Καὶ νὰ ἰδῆς, εἶπει· ἀπὸ τρεῖς μέραις τοῦ ἔσθως ἡ φλόγα μιὰ γιὰ πάντα... Μὰ σὺ ὅμως ἐβάστηξες εἰκόσιακτῶ σωστά ἡμερῶν κτᾶ, ἐπολέμησες ἔς ἂν παλληκάρη, δὲν εἶνε μικρὸ πρᾶγμα. Τὸ εἶδα μὲ τὰ ἴδιά μου τὰ μάτια.

— Λοιπὸν δὲν ἔχω λάθος, σεῖς ἐκάθησθε πάντοτε πλησίον μου;

— Νὰ δὰ ἡ ὥρα, μεγάλο πρᾶγμα, μήπως ἡ κάμαρά μου δὲν εἶνε δύο βήματ' ἀπ' ἐδῶ; Ἐσαι ποὺ λές· αὐτὸ ἐδῶ τὸ ζερεβὶ ἦταν ὁ νοσοκόμος, γιὰ τὸ δεξί, ἔξερεις, λείπει ἔς τὸ μεταβατικό. Μὰ δὲ φωτᾶς ἀλήθεια καὶ ποῦ χεῖρι σ' ἐπότιζε;

— Καὶ ὁ γηραιὸς ἀνεκάγγαζεν ὑπὸ χαρᾶς, ἐγὼ δὲ ἀδυνατῶν ἐκ τῆς συγκινησεως νὰ λαλήσω ἐθλίψα τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ στήθους μου. Ἰδὼν ἐκεῖνος τὴν συγκινησίαν μου διέκοψε τὸν περὶ τῆς ἀσθενείας μου λόγον καὶ εἶπε φαιδρός·

— Ἀλήθεια, ἀπὸ σήμερα ἔχομε τὸ δικαίωμα νὰ παίρνωμε καὶ τὸ σιτηρέσιό μας, τὸ ἔξερεις καὶ αὐτό; Τὸ εἶπεν ὁ ἱατρός· αὐτὸς εἶνε βλέπεις ὁ σιτιστής.

— Ὅσπερ μένει νὰ εὐρεθῇ τώρα καὶ ὁ μάγειρος, ὑπέλαβον ἐγὼ μειδιῶν.

— Ὁ μάγειρος εὐρέθη, ἀνεφώνησεν ὁ ἀπόμαχος, ἔχομε τὴ Γερουφαλιά τὴ νεροκουβαλήτρα καὶ τώρα αὐτὴ σοῦ κοκκινίζει τὸ κρέας, γείτονα· αὐτὴ μὴ φοβᾶσαι, δὲ λυπᾶται οὔτε τὸ βούτυρο οὔτε τὸν κόπο. Ὅταν ἦσουν κατὰ πού λέει τὸ τραγοῦδι μετὰ ζῶης καὶ Χάρου ἡ καυμένη ἔτρεχ' ἐπάνω κάτω νὰ ρωτᾶ καὶ νὰ μαθαίνῃ πῶς πηγαίνει ἡ μάχη. . . . Καὶ τώρα, στάσου, θαρρῶ αὐτὴ πῶς εἶνε».

Καὶ ἀληθῶς ἀντήχουν βήματα ἐν τῷ διαδρόμῳ. Ὁ γηραιὸς ἔσπευσε νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν.

— Ἄ, εἶνε ἡ κυρὰ Μηλιά, καλὴ γειτόνισσα, μία ἀπὸ τὰς καλαῖς φιληνάδες σου, σοῦ τὴν συσταίνω διὰ τὰ καταπλάσματα, εἶνε ἐπιτήδεια. Ἐλα μέσα, κυρὰ Μηλιά, ἔλα νὰ μας καμαρώσης τί εὐμορφα παλληκάρια ποὺ εἶμαστε σήμερα».

Ἡ ἀγαθὴ γυνὴ εἰσῆλθε φέρουσα τὰ λευκά μου ἐνδύματα, ἅτινα εἶχε πλύνει καὶ ἐπιδιορθώσει, ἔφερε δὲ καὶ μικρὸν φιάλην ἰσπανικοῦ οἴνου, δῶρον τοῦ υἱοῦ τῆς, ὅστις ἦτο ναύτης, καὶ ὑπερ αὐτῆ ἐφύλαττε δι' ἐπίσημόν τινα περίστασιν. Ἡθέλησε νὰ τὴν εὐχαριστήσω, ἀλλ' ἡ ἐξαιρετός γυνὴ μοὶ ἐνευσε νὰ σιωπήσω, διότι ὁ ἱατρός εἶχε δῆθεν παραγγείλει νὰ μὴ ὀμιλῶ. Τὴν εἶδον δὲ διευθετοῦσαν τὰ συρτάρια μου, ἅτινα ἰδὼν ἐξεπλάγη· χεῖρ ἐπιρελῆς εἶχε προδῆλως ἐπανορθώσει τὰς ἀταξίας, ἄς συνεπάγεται συνήθως πάσα ἀσθένεια.

Ἐν τῷ μετὰξὺ ἦλθε καὶ ἡ Γερουφαλιά κομίζουσα τὸ φαγητόν μου. Παρηκολούθει δὲ αὐτὴν ἡ κυρὰ Διονύσαινα, γειτόνισσα καὶ αὐτῆ, ἥτις συγχρότως εἶχε μάθει καὶ τὸν κίνδυνον δὲν διέτρεξα καὶ τὴν ἀνάρωσίν μου. Μ' ἔφερε δὲ ὡν τὴν στιγμὴν ἐκείνην γεννηθὲν καὶ ἤθελεν, ἔλεγε, νὰ με ἰδῇ τρώγοντα αὐτό.

Ἐδέξασθε δὲ νὰ τῇ διηγηθῶσι λεπτομερῶς τὰ τῆς ἀσθενείας μου ἀπ' ἀρχῆς· ἐκείνη δὲ διέκοπτε τὴν διήγησιν διὰ θορυβῶδων ἀναφωνήσεων, ἄς παρευθὺς κατέστειλε ζητοῦσα σιγᾶ συγγνώμην, ὅσάκις ἡ κυρὰ Μηλιά τῇ ὑπεμνησκασεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναφωνῇ δυνατὰ ἐνώπιον τοῦ ἀσθενούς. Ἐσημάτισαν δὲ περὶ ἐμοῦ κύκλον, ἵνα με καμαρώσωσι τρώγοντα. Ὅσάκις δὲ ἤνοιγον τὸ στόμα, κραυγαὶ ἀγαλλιάσεως καὶ εὐλογίαι συνάδευον πᾶσαν τῶν σιαγόνων μου κίνησιν.

Ἐν τῷ δὲ ἀπεκρίζοντο τὰ πινάκια εἰσῆλθεν ὁ γηραιὸς ταμίας τοῦ καταστήματος, ἐν τῷ εἰρηγαζόμεν. Ἄμα ἰδὼν αὐτὸν ἠσθάνθη τὴν καρδίαν μου παλλομένην, διότι ἐσκέφθην τί ἄρα γὰρ ἤρχετο νὰ μοι ἀναγγεῖλῃ, πῶς οἱ προϊστάμενοι ἐχαρηκτῆρισαν τὴν ἀπουσίαν μου; Μετὰ πλειστης ἀγωνίας τὸν ἔβλεπον πότε νὰ χαράξῃ τὸ στόμα. Ἀλλ' αὐτὸς καθήσας πλησίον μου, ἔλαβε τὴν χεῖρά μου ἐκφράζων τὴν χαρὰν του ἐπὶ τῇ ἀναρρώσει μου.

«Ἀλλὰ πῶς εἶδον τὴν διακοπὴν τῆς ἐργασίας μου οἱ προϊστάμενοι; ἠρώτησα ἐνδοιάζων.

— Κάμμία διακοπὴ δὲν ἔγειεν, ἀπεκρίθη ὁ γηραιὸς ἡσύχως.

— Τί ἐννοεῖς;

— Διεμοιράσθημεν τὴν ἐργασίαν σου ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι, ὥστε τὰ πάντα εἶνε ἐν τάξει».

Ἀνεξήγητος ὑπῆρξεν ἡδὴ ἡ συγκινησίς μου. Μετὰ τὸσαύτας ἐνδείξεις ἀγάπης, ἡ τελευταία αὐτῆ ὑπερέβαινε πᾶν μέτρον. Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀναχαίτισω τὰ δάκρυά μου.

Λοιπὸν αἱ ἀσήμεναι ὑπηρεσίαι μου ἀντημίσθησαν ἑκατοναπλάσια, εἶχον σπείρειν ὀλίγον τι καλὸν, καὶ ἕκαστον σπέρμα περὶ ἐπὶ γῆς ἀγαθῆς ἔφεραν ἤδη στάχυν ὅλον! Ἄ! τοῦτο συμπληροῦ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰς καλὰς συμβουλὰς τοῦ ἀγαθοῦ ἱατροῦ. Ἐάν εἶνε ἀληθὲς ὅτι αἱ ἀσθένειαι, αἱ τε ἐσωτερικαὶ καὶ αἱ ἐξωτερικαί, εἶνε καρπὸς τῆς μωρίας ἡμῶν ἢ τῆς κακίας, ἀλλ' ἢ συμπάθεια ὅμως καὶ ἢ ἀφοσίωσις εἶνε καὶ αὐταὶ ἀνταμιβή τοῦ ἐκτελεσθέντος καθήκοντος. Ἐκαστος ἡμῶν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τοῖς πεπερασμένοις ὀρίοις τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως, αὐτὸς παρασκευάζει τὸ ἦθος, τὸν χαρακτῆρα, τὸ μέλλον του.

Πάντες ἀπῆλθον. Τὰ ἀνθη μου καὶ τὰ πτηνὰ νομισθέντα πάλιν εἰς τὸ δωμάτιόν μου ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ ἀπομάχου, εἶνε οἱ μόνου μου σύντροφοι. Ὁ ἥλιος δὴν πορφυροῦ διὰ τῶν ὑστάτων αὐτοῦ ἀκτίνων τὰ ἡμίλειστα παραπετάσματά μου. Ἡ κεφαλὴ μου εἶνε ἐλευθερά, ἡ καρδιά μου ἐλαφροτέρα, καὶ νέφος ὑγρὸν κυμαίνεται ἐπὶ τῶν βλεφάρων μου. Δισθάνομαι ἐν ἑμαυτῷ τὴν εὐάρεστον ἐκείνην κατάστασιν, ἣτις συνήθως προηγείται τοῦ νηδύμου ὕπνου.

Ἐκεῖ πέραν ἀπέναντι πῆς κλίνης μου ἡ ὥρᾳ θεὰ ἢ φοροῦσα τὴν ποικιλόχρουν ἐσθῆτα καὶ τὸν φυλλορροοῦντα στέφανον ἀναφαίνεται πάλιν. Ἄλλ' ἤδη τείνων αὐτῇ τὴν χεῖρα μετὰ μειδιάματος εὐγνωμοσύνης.

Χαῖρε, προσφιλέστατόν μοι ἔτος, ἀνεφώνησα, χαῖρε σὺ ἦν πρό μικροῦ ἠτιώμην ἀδίκως. Ὅτι ἔπαθον σὺ δὲν εἶσαι ὑπόλογος, διότι σὺ οὐδὲν ἄλλο εἶσαι, ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὀρισθὲν διάστημα τοῦ ἐπὶ γῆς ἀρόμου μου, ὁ ἀγρὸς ἐξ οὗ ἐθήρισα ὅτι ἐσπεира. Ὡς σε ἀγαπῶ διὰ τὰς ὀλίγας χαρμοσύνας ὥρας, ἃς με εἶδες ἀπολαμβάνοντα. Ὡς ἀγαπῶ δὲ καὶ δι' ὅσα ἔπαθον, ὧν ὅμως σὺ δὲν ἦσο ἡ αἰτία, ἀλλ' ἀπλῶς τὸ θεάτρον. Ἐἴσελθε λοιπὸν ἐν εἰρήνῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ ἔσο εὐλογημένον, διότι ἀντὶ μὲν τῆς νεότητος μοὶ ἐγκαταλείπει τὴν πείραν, εἰς ἀντάλλαγμα δὲ τοῦ χρόνου, τὴν μνήμην, καὶ εἰς ἀμοιβὴν τῆς εὐεργεσίας, τὴν εὐγνωμοσύνην.

[Émile Souvestre]

H. I. Φ.

ΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

[1 Ἰανουαρίου 1880].

Δὲν ἤξεύρω, ἀναγνώστᾳ μου, τί φρονεῖς ἐν γένει περὶ τῶν ἐπισκέψεων. Ἄγνοῶ, ἂν τὰς νομίζεις καλὰς ἢ κακὰς, ὄχληράς ἢ εὐαρέστους, περιττὰς ἢ ἀναγκαῖας. Ἀμφιβάλλω ὅμως πολὺ, ὅτι δῆποτε καὶ ἂν τὰς νομίζης, ἂν τὰς κἀμνεὶς εὐχαρίστως. Ἀλλέως, βλέπεις, κρίνομεν τὸ βῆρος ἐπὶ τῆς ξένης βάρους καὶ ἀλλέως ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μας. Σημειῶσαι δὲ, ὅτι λέγων ἐπισκέψεις, δὲν ἐνοῶ, καὶ ἀποκλείω ἐντελῶς τοῦ

προκειμένου ὅσας κάμνομεν καὶ σὺ κ' ἐγώ, ὅταν ἔχωμεν ἄρεξιν καὶ διάθεσιν, πρὸς τοὺς φίλους μας μεθ' ὧν ἐπιθυμοῦμεν νὰ συνομιλήσωμεν ὀλίγας στιγμὰς ἢ πολλὰς ὥρας. Ἀποκλείω ἐπίσης τὰς ἀναγκαῖας καὶ ἀπαραιτήτους ἐπισκέψεις, τὰς ὑποίας ὑπαγορεύουσι συνήθως τὸ συμφέρον, αἱ ὑποθέσεις καὶ ἡ ἀληθὴς ἀνάγκη. Τοιαύτας ἐπισκέψεις κάμνομεν ὅλοι μας καθ' ἡμέραν, διότι δὲν ἔμποροῦμεν νὰ κάμωμεν διαφορετικά. Τίς, ὑπάλληλος, δὲν ἐπισκέπτεται τὸν προϊστάμενόν του; τίς, ἱατρός, δὲν ἐπισκέπτεται τὸν πελάτην του; τίς, διὰδικος, δὲν ἐπισκέπτεται τὸν δικηγόρον του; τίς, ὑπόθεσιν ἔχων οἰκονομῶν, δὲν ἐπισκέπτεται ἐκεῖνον, ὅστις δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς εὐτυχίᾳ τῆς περαιώσιν; Δὲν πρόκειται ὅμως περὶ τῶν ἐπισκέψεων αὐτῶν, ἃς δικαιολογεῖ πάντοτε πραγματικὴ τις ἀνάγκη, ἀναγομένη συνήθως, ὡς μαθηματικὴ τις ἐξίωσις εἰς τὸν ἔσχατον καὶ ἀπλόστατον αὐτῆς ὄρον, εἰς. . . τὸ γρήμα, τὸν ἀπόλυτον τοῦτον καὶ παντοκράτορα δεσπότην τῆς ἀνθρωπίνης μυρμηκίας. Πρόκειται περὶ τῶν ἄλλων ἐπισκέψεων, ἃς ὑπαγορεύει ἐπιπλαστός μόνον καὶ συνθηματικὴ ἀνάγκη, ἐξ ἐκείνων ἃς δημιουργεῖ σήμερον καὶ καταστρέφει αὔριον ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ οὕτω καλουμένη πρόοδος, ἀνάγκη τὴν ὅποιαν ὅλοι αἰσθανόμεθα χωρὶς νὰ ἐνοῶμεν τὸν λόγον τῆς, τὴν ὅποιαν καταρώμεθα, χωρὶς ὅμως νὰ τολμῶμεν καὶ νὰ τὴν πολεμήσωμεν, ἀνάγκη τέλος πάντων, εἰς τὴν ὅποιαν ὑποτασσόμεθα ὅλοι, γογγύζοντες μὲν ἰδιαιτέρως, μειδιῶντες δὲ δημοσίᾳ.

Αἱ ἐπισκέψεις αὐταί, ὡς καὶ ἡ ἀνάγκη ἣτις τὰς ὑπαγορεύει καὶ τὰς ἐπιβάλλει, εἶνε περιέργου ἐν γένει καὶ ἀστεῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Παρ' ἡμῖν δ' ἐν Ἀθῆναις εἶνε ἀκόμη περιεργότεραι καὶ ἀστειότεραι, διότι καὶ ὁ κόσμος ὁ ἀθηναϊκὸς εἶνε περιεργότερος πολὺ καὶ ἀστειότερος τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου. Μὴ ἀπορήσης δι' αὐτὸ μὴδὲ διαμαρτυρηθῆς, ἀγαθὴ μου συμπολίτα, κατὰ τοῦ γράφοντος τὰς ὀλίγας ταύτας σειράς. Εἶσαι Ἀθηναῖος, καὶ εἶνε Ἀθηναῖος. Ἄν δὲ οὐδένα ἔχει λόγον νὰ σὲ κολακεύσῃ, σιτίζων σε δι' εὐαρέστου ψευδολογίας, διότι ἀπὸ καιροῦ ἤδη ἀπετάχθη τῷ δαίμονι τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας καὶ πάσῃ τῇ πομπῇ αὐτοῦ, οὐδεμίαν ὅμως ἐπίσης ἔχει ἀφορμὴν νὰ σὲ πικράνῃ ἄνευ λόγου, προσβάλλων τὴν πατριωτικὴν σου φιλοτιμίαν καὶ ὑπολαμβάνων σε, μόνον ἐξ ἀπλῆς κακεντρέχειας, ἀστειότερον τοῦ ἐν γένει Ἑλλήνος. Φρονεῖ ἀπλῶς, καὶ ὁ ἀφρονήσης καὶ σὺ μετ' αὐτοῦ, ἂν ἦσαι ἀμερόληπτος καὶ ἀπαθὴς παρατηρητῆς, ὅτι ὁ Ἀθηναῖος τῆς σήμερον, ὁ πεπολιτισμένος, ἐννοεῖται, καὶ μεμορφωμένος, ὁ φριτῶν δηλαδὴ εἰς τὸ Σαλωνεῖον καὶ εἰς τὸ καφενεῖον τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὴν Madame l'Archiduc καὶ ἐνδύομενος εἰς τοῦ Ber-

ger, ὁ ἐνήμερος εἰς τὰ τῆς ὑγείας τοῦ Bismarck καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῶν μηθηνιστῶν, ὅτι ὁ Ἀθηναῖος οὗτος οὔτε Ἑλλῆν εἶνε πλέον οὔτε Εὐρωπαῖος ἀκόμη. Πολλὰ τῶν πατριῶν του ἐθίμων ἀπέβαλε καὶ τὰ ἀντικατέστησε δι' ἐθίμων εὐρωπαϊκῶν: πολλὰς παλαιὰς του ἀνάγκας ἐλησμόνησε, κ' ἐδημιούργησεν ἀντ' αὐτῶν ἄλλας, ἃς ἀντέγραψεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τῶν γαλλικῶν μυθιστορημάτων—κατὰ τὴν ἑλληνικὴν τῶν μεταφράσιν ἀπέμαθε νὰ φορῆ φουστανέλλαν καὶ ἔμαθε κἄπως νὰ φορῆ μέλανα ἐπενδύτην. Ἀλλὰ μ' ὅλην αὐτοῦ τὴν πρόοδον, ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος, ὁ Ἑλλῆν ὁ γνήσιος δὲν ἀπετρίβη ἀκόμη ἐντελῶς, καὶ ὑπὸ τὸ βερνίκιον τῆς Δύσεως διαφαίνεται' εἰς εὐτυχῶς ἢ ἀφελῆς παλαιὰ του μορφή. Ὅτι δὲ τὸ παράδοξον αὐτὸ μίγμα Ἑλληνος καὶ Εὐρωπαίου εἶνε ἀστεῖον κἄπως καὶ ἱλαρόν, ὡς εἶνε ἀστεῖα πᾶσα μεταμφεῖσις, δὲν δύνασαι, νομίζω, ν' ἀρνηθῆς, πατριωτικώτατε τῶν συμπολιτῶν μου, ὅσος καὶ ἂν βόσκη εἰς τὰ στήθη σου ἀθηναϊκὸς φανατισμὸς. Παραδέχεσαι δὲ τόρα, ἐλπίζω, ὅτι καὶ αἱ ἐπισκέψεις τοῦ σημερινοῦ Ἀθηναίου, ἐφ' ὧν ἐπιδρᾷ μὲν ἐν μέρει ἢ παλαιὰ παράδοσις, ἐπενεργεῖ δὲ συνάμα καὶ ἡ μίμνησις ἢ εὐρωπαϊκὴ, κατήντησαν, μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον, κρᾶμα ἱκανῶς ἀστεῖον ἐλικρινεῖας καὶ προσποιήσεως, ἀβροφροσύνης συνθηματικῆς καὶ στοργῆς ἀληθοῦς, δυνάμενον νὰ παράσῃ ἀφορμὴν εἰς φαιδρᾶν τινα μελέτην—ἢ μᾶλλον ἐπιθεωρήσιν, ἂν ἡ λέξις μελέτη σοῦ φαίνεται βαρεῖα—καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ταπεινῶς ὑποφαινόμενον δοῦλόν σου, ἐπιχειροῦντα σήμερον νὰ ἐπιθεωρήσῃ μαζύ σου ἐξ ἀόπτου τὰς ἐπισκέψεις τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Ἴσως ἄλλοτε, βραδύτερον, τίς οἶδε πότε, ἐπιθεωρήσῃ πάλιν μαζύ σου καὶ τὰς λοιπὰς ἐπισκέψεις τοῦ σημερινοῦ Ἀθηναίου: τὰς ἐπισκέψεις τῶν νεογύμων, τὰς ἐορτασμίους ἐπισκέψεις, τὰς συγχαρητηρίους, τὰς συλλυπητηρίους, καὶ τὰς ἄλλας ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς.

Σήμερον ὅμως εἶνε ἡ πρώτη τοῦ ἔτους. A tout seigneur tout honneur, λέγουσιν οἱ Γάλλοι' προηγούνται τὰ ἀναστάσιμα, λέγουσιν οἱ Ἑλληνες. Τὰ ἀναφέρω, βλέπεις, καὶ τὰ δύο, διότι ἀποτείνομαι εἰς Ἀθηναῖον.

Δὲν σ' ἐρωτῶ ἂν ὑπέγραψες εἰς τοῦ τυφλοκομείου τὸν κατάλογον, οὐδ' ἂν κατέβαλες καὶ σὺ τὰ δέκα σου ἢ δεκαπέντε φράγκα, ὅπως διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς συνδρομῆς σου ἀπαλλαγῆς δῆθεν τῆς ἀποστολῆς ἐπισκεπτηρίων. Τὸ πρᾶγμα κατήντησε σήμερον τύπος ἀπλούς, παράδοσις μὴ ἔχουσα πλέον ἄλλον σκοπὸν ἢ τὸν σκοπὸν τῆς ἀγαθοεργίας, καὶ οὔτε σὲ ἀπαλλάσσει τῆς ὑποχρέσεως τῶν ἐπισκέψεων οὔτε τοὺς ἄλλους τῆς ὑποχρέσεως τῆς ὑποδοχῆς. Κάμνομεν καὶ σήμερον τὰς ἐπισκέψεις μας, ὡς τὰς ἐκάμνομεν πρὶν φυτρώσῃ ὁ κατάλογος τοῦ

τυφλοκομείου, ὁ ἐλεήμων δὲ οὗτος νεωτερισμὸς οὐδὲν ἄλλο κατώρθωσεν ἢ νὰ πληρώσῃ πολλοὶ, πλὴν τῶν δέκα καὶ δεκαπέντε ἐκείνων φράγκων, ἄλλα τόσα—ὄχι εἰς ἐπισκεπτήρια—, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀμαξάν. Εὐτυχῶς διαμοιράζεται σήμερον τὸ διπλοῦν ἐκεῖνο βῆρος. Οἱ ἄνδρες τρέχομεν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν, ἀναβαίνοντες καὶ καταβαίνοντες τὰς κλίμακας, ἐκβάλλοντες καὶ φοροῦντες τὸν ἐπενδύτην μας, αἱ δὲ ταλαίπωροι οἰκοδόμοι καθήνται εἰς τὰς αἰθούσας τῶν σταθερῶς μειδιᾶσαι καὶ τρίβουσαι τὰς χεῖράς των, . . . ἵνα μᾶς ὑποδέχωνται. Ἐξυπνισσε, ὑποθέτω, σήμερον δύσθυμος καὶ ἀδιάθετος. Ἐστειλες ἴσως περισσώτερα δῶρα παρ' ὅσα ἐπέτρεπε τὸ πουγγίον σου, δὲν ἔλαβες δὲ ὅσα ἐπεθύμεις ἢ κἂν ὅθεν ἐπεθύμεις, καὶ ἀναλογίζεσαι πιθανῶς, ὅτι ὀφείλεις ἀκόμη μίαν ἀνθοδέσμην εἰς τὴν κυρίαν τοῦ προϊσταμένου σου, μίαν σακχαροδόχην εἰς τὴν Κυρίαν Χ. ὅπου πίνεις συχνάκις τὸ ἐσπέρας τὸ τσάϊ σου, καὶ ὀρμαθὸν ὅλον παιγιδιῶν εἰς τὰ παιδία τοῦ Κυρίου Ξ. . . εἰς τοῦ ὁποίου τὴν οἰκίαν παίζεις οὐκ ἄνθε σάββατον. Ἴσως ἔχεις ὑποχρέωσιν νὰ ὑπάγῃς καὶ εἰς τὸ χειροφίλημα, καὶ ἀναλογίζεσαι τὴν ἐλαφρότητα τῆς ἐνδυμασίας σου καὶ τὸ παγερὸν τῶν ἀνακτορικῶν προβαλάμων. Ἡ δὲ παράφωνος μουσικὴ, ἣτις σὲ χαιρετᾷ πρῶτ' πρῶτ', νιπτόμενον ἔτι καὶ μὴ πίνοντα τὸν καφὲν σου, δὲν συντελεῖ βεβαίως εἰς διάλυσιν τῆς δυσθυμίας σου. Καὶ ὅμως, μ' ὅλ' αὐτὰ, εἶσαι ὑποχρεωμένος, ἐκ κοινωνικῆς ἀναποδράστου ἀνάγκης, νὰ κάμῃς καὶ τὰς ἐπισκέψεις σου. Ὅχι τὰς ὥραίας ἐκείνας, τὰς φαιδρὰς καὶ πλήρεις στοργῆς ἐπισκέψεις, τὰς ὁποίας ἐκαίμενες ἄλλοτε—τὸν καλὸν παλαιὸν καιρὸν—εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς οἰκειούς σου, εὐχόμενος εἰς αὐτοὺς ἀπὸ καρδίας αἴσιον τὸ νέον ἔτος καὶ δεχόμενος ὡς ἀντάλλαγμα τῶν εὐχῶν σου, οὐ μόνον ὁμοίως εὐχὰς ἀλλὰ καὶ τραγῆματα σακχαρωτά, ἅτινα ἐβάρυνον μὲν τὸν στόμαχόν σου ἀλλ' ἐφαιδρυνον τὴν καρδίαν σου. Ὅχι' ἔχεις νὰ κάμῃς ἐπισκέψεις τυπικὰς καὶ ὄχληράς, νὰ εὐχηθῆς διὰ τῶν χειλέων πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων ἐντελῶς ἀδιαφορεῖ ἡ καρδιά σου, νὰ ὀμιλήσῃς περὶ τοῦ καιροῦ, περὶ τοῦ θεάτρο, περὶ τῆς συναναστροφῆς τοῦ Κυρίου τάδε καὶ τοῦ χοροῦ τῆς Κυρίας δεῖνα, καὶ τὴν διασκεδαστικὴν αὐτὴν καὶ σπουδαίαν ὀμιλίαν νὰ ἐπαναλάβῃς εἰκοσάκις ἴσως ἢ καὶ τριακοντάκις τῆς ἡμέρας. Ἐνδύσαι γογγύζων, καὶ ἐπιπλήττων ἴσως ἄνευ λόγου τὸν ὑπέρβειον σου, ὅστις οὐδέποτε ἐστὶλβωσὲ τὸσον ὥραϊα ὅσον σήμερον τὰ ὑποδήματά σου—ἐπὶ προσδοκίᾳ βεβαίως τοῦ ἀργυροῦ σου μειδιάματος—καὶ ἐλπίζεις ἐνδομύχως νὰ εὕρῃς μερικὰς θύρας κλειστάς, καὶ δίδων τὸ ἐπισκεπτηρίον σου, νὰ οἰκονομήσῃς τοῦλάχιστον ὀλίγην πλῆξιν καὶ τὸ ἦμισυ τοῦ ἀμαξαγωγίου. Φροῦδη ἐλπὶς, ταλαί-

πυρέ μου αναγνώστα. Ποία οικοδέσποινα δὲν δέχεται σήμερα, πρώτην τοῦ ἔτους! Ποία κυρία — οὐχὶ βεβαίως ὀλιγώτερον σου δυστυχῆς — δὲν εἶνε σήμερον ὑποχρεωμένη νὰ μείνῃ παρὰ τὴν θερμάστραν τῆς αἰθούσης τῆς, ἐνδεδυμένη πρὸς ὑποδοχὴν καὶ φρίσσουσα πιθανῶς ἐκ τοῦ ψύχους ὑπὸ τὰ ἐλαφρά τρίχαπτα τῆς ἐσθῆτός τῆς, ὅπως ὑποδεχθῆ, ἀκούσα καὶ καταρωμένη τὴν ἐθιμοτυπίαν, ἐκαίνοὺς, ὅστινες ἀκόντες ἐπίσης καὶ καταρωμένοι τὴν ἐθιμοτυπίαν τὴν ἐπισκέπτονται! Πλήττει καὶ αὐτὴ, ἔσα βεβαίως, ὅσον τοῦλάχιστον πλήττει καὶ σὺ, ἂν ὄχι περισσώτερον! Θὰ προστίμα ἀναμφιβόλως νὰ φορέσῃ τὸν βαμβακινόναστον κοιτωνίτην τῆς καὶ τὰς κομφᾶς τῆς εὐμαρίδας, καὶ νὰ ἐξαπλωθῇ ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ τῆς παρὰ τοὺς σπινθηραίζοντας δαυλοὺς τῆς ἐστίας, ἀναγινώσκουσα τοὺς *Basileis* ἐν ἔξορᾷ τοῦ *Daudet*, ἢ τοὺς τελευταίους προλόγους τοῦ *Domas*, παρὰ νὰ μορφαζῇ στερεότυπον μειδίαμα πρὸς τὰ κάτοπτρα τῆς αἰθούσης τῆς, καὶ νὰ ἐρωτᾷ ἀπαρράλληλως τοὺς προσερχομένους εἰς ἐπίσκεψίν τῆς, πόσας ἐπισκέψεις ἔκαμαν καὶ ἂν πηγαίνουν συχνὰ εἰς τὸ θέατρον, καὶ τί φρονοῦσι περὶ τῆς *Minelli*, ἢ, ἂν ἦνε σύζυγος πολιτικοῦ τινος ἀνδρός, τί γίνεται τὸ ἐξωτερικὸν ζήτημα, καὶ τί λέγουν τὰ σημερινὰ σπληνερασφήματα, καὶ ἂν ἀληθεύει ὅτι ἐπίκειται κρίσις ὑποσυγκιῆ, ἢ ὅτι θὰ ὀμιλήσῃ αὐριον ὁ *Ιακωβάτος*.

Πλὴν, τί νὰ γείνη; Εἶσαι Ἀθηναῖος καὶ εἶνε Ἀθηναῖα, τῆς δὲ κοινωνικῆς ἀνάγκης τὸ φορτίον, ὅσον καὶ ἂν ἦνε βαρὺ δι' ἀμφοτέρων τοὺς ὄμους, εἶνε ὅμως φορτίον ἀναπόδραστον δι' ἀνθρώπους πολιτισμένους, ὅστινες ὀφείλουσι νὰ φέρωσι τὸν ζυγὸν τῶν ἀγογγύστων καὶ μειδιῶντες, ὡς ἔφερον μειδιῶντες τὸν σταυρὸν αὐτῶν οἱ εἰς τὸν θάνατον πορευόμενοι μάρτυρες.

Ἄλλοτε, εἰς χρόνους παρρηχημένους, οἱ προσβύτεροι ἐξ ἡμῶν καὶ οἱ τῶν νεωτέρων πατέρες, ἐπεσκέπτοντο σήμερον τοὺς συγγενεῖς τῶν μόνων καὶ τοὺς οἰκείους, ἐκείνους ἀκριβῶς, ὡς εἶχον ἐπισκεφθῆ τὴν προτεραίαν ἐσπέραν τὰ νεαρά τῶν τέκνα, ψάλλοντα τὸν *Ἄγιον Βασίλειον* καὶ συλλέγοντα ὡς μόνον τοῦ ἁματόστωγ ἀμοιβὴν — ὅσον ὀλίγην τε γλίγην τε — στίλβνᾷ τινά εἰκοσιπενταράκια καὶ γλυκυσματῶν σωρὸν ἐντὸς τῶν μικρῶν καλαθίων τῶν. Τὰ θυλάκια τῶν ἐπισκεπτομένων ἦσαν πλήρη δώρων διὰ τὰ μικρά, αἱ καρδίαι τῶν πλῆρεις εὐχῶν διὰ τοὺς μεγάλους, καὶ τὰ χεῖλη τῶν ἐλάλων ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τῶν. Οἱ κτηματίαι ἤρχοντο βροχὴν εἰς τὰς ἀμπέλους καὶ τοὺς ἐλαιῶνας, οἱ ποιμνιοτρόφοι χόρτον εἰς τοὺς νεοτόκους ἀρνούς, οἱ ναυτικοὶ εὐμενεῖς τοὺς ἀνέμους εἰς τὰ ἐξ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν χρηματοφοροῦντα σκάφη, πάντες δ' ἐνὶ στόματι ὑγείαν καὶ χάριν μετὰ τοῦ ἐπιτέλλοντος νέου ἔ-

τους. Δὲν ἔλεγον ἔωλα, διότι δὲν ἐγνώριζον περὶ τὰ καὶ ὁσάκις ἔμενον σιγῶντες, ἐλάλουν εὐγλωττότερον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν τὴν γλῶσσαν τῆς στοργῆς καὶ τῆς ἀγάπης.

Ἄλλοτε, εἰς χρόνους παρρηχημένους, αἱ οἰκοδέσποιναὶ ἠγείροντο σήμερον πρῶτ' πρῶτ', βαθεὸς ἐτι ὄρθρου, καὶ μετεβαίνον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅθεν ἔφερον περιχαρεῖς εἰς τὸν οἶκον τὸ ἠγιασμένον ὑπὸ τοῦ ἱερέως βράδιον, καὶ τὸ ἐδώρου, εἰς σύμβολον ἀφθονίας, εἰς τὸν οἰκοδεσπότην. Ἐνέδυν μετὰ τοῦτο καὶ νῦτρέπιζον τὰ τέκνα τῶν, καὶ ἀποθέτοντες εἰς τὰ βροδοκάκινα χεῖλη τῶν τὸ μητρικὸν φιλῆμα, ἔθετον συγχρόνως ἐντὸς τῆς μικρᾶς τῶν παλάμης μικρὸν χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν νόμισμα, ὅπερ διὰ κόπου πολλοῦ εἶχον ἤδη πρὸ ἡμερῶν προμηθευθῆ. Οἱ πολυτίμοι πλαγγῶνες τοῦ *Mairarth* ἦσαν ἀγνωστοὶ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, καὶ αἱ κοῦκλαι τῆς *K. Lizier*, ὧν ἡ ἐνδυμασία μόνη θὰ ἤρκει νὰ προκίση πτωχὴν νεάνιδα, ἀνῆκον ἐτι τότε εἰς τῶν ἀνείρων τὸν κόσμον. Εἶτα διεκόσμων ἑορτασίμως τὸν οἶκόν τῶν, ὅστις δὲν εἶχε μὲν προθαλάμους, οὐδὲ αἰθούσας διπλάς, οὐδ' ἐπερίτετε δωμάτων πρὸς ὑποδοχὴν, ἀλλ' ἐπῆρκει ὅμως εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας, καὶ ἦτο μεμετρημένος πρὸς τὰ μέλη μᾶλλον αὐτῆς ἢ πρὸς τοὺς ξένους ἐκ συνθήκης φίλους. Ἐπὶ τραπέζιου μικροῦ ἠπλοῦτο τότε θύνη λευκὴ, παρετάσσοντο ἐπ' αὐτῆς ἀρμονικῶς τὰ χιονώδη ἀμυγδαλωτά, καὶ οἱ μελίπηκτοι πλακοῦντες καὶ τὰ καρνυδόπαστα ψαθύρια, ἅτινα ἀπὸ ἐβδομάδος ἤδη ὄλης ἐν φαιδρῶ πατάγω παρεσκευάζοντο, καὶ ἡ οἰκοδέσποινα, νῦχαριστικῆ πλέον καὶ περιχαρῆς, ἀνέμενεν ἀνυπόμονος τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους, ἵνα ἐπιδείξῃ τῶν χειρῶν τῆς τὰ ἔργα καὶ τοὺς γλυκάνη διὰ τὸ νέον ἔτος. Καὶ ἠρῶμεν τοὺς προσερχομένους εἰς ἐπίσκεψιν, καὶ τοὺς ἔδλεπε χαίρουσα, καὶ ἤκουε μετὰ συγκινήσεως τὰς εὐχὰς τῶν καὶ μετὰ συγκινήσεως τὰς ἀνταπέδιδεν. Ἄν δέ τις ἔλειπεν, ἀνησύχει περὶ τῆς υἱείας του, καὶ ἀπέστελλε τὴν ἐπιούσαν τὸν σύζυγόν τῆς, ἵνα μάθῃ τῆς ἐλλείψεως τὸν λόγον.

Τοιούτων ἐπισκέψεων ὀλίγα πλέον σήμερον καὶ ἀμυδρὰ περισώζονται τὰ ἴχνη. Αἱ ἐπισκέψεις ἐκεῖναι ἦσαν ἀνάγκη ἐσωτερικῆ· τὰς ἐσωτερικὰς δὲ ἡμῶν ἀνάγκας ἀνεπλήρωσαν σήμερον κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνάγκαι ἐξωτερικαί. Σήμερον, ὅτε προτιμῶμεν πολλάκις νὰ ἐνδυθῶμεν μᾶλλον ἢ νὰ φάγωμεν καλῶς, ὁσάκις τὸ πούγγιον μας δὲν ἐπιτρέπει καὶ τὰ δύο, κ' ἔχομεν συνήθως ἀφθονώτερα καὶ καλλίτερα τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἡμῶν, ἢ τὰ ἐν τῷ κοιτῶνι καὶ τῷ ὀψοφυλακίῳ, διότι αὐτὰ μὲν εἶνε δι' ἡμᾶς, ἐκεῖνη δὲ διὰ τοὺς ξένους, ἔγειναν καὶ αἱ ἐπισκέψεις ἡμῶν ὄλαι, ἰδίως δὲ αἱ τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, ὅ,τι ἀνωτέρω ἔλεγον. Τὰς κάμνομεν καὶ τὰς δεχόμεθα ὄχι χάριν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ χάριν τῶν ἄλλων, καὶ

λογιζόμεθα εὐτυχεῖς ἐνδομύχως ὁσάκις δυνάμεθα νὰ τὰς ἀποφύγωμεν, καὶ μυρία σοφίζόμεθα στρατηγήματα, ἵνα ἐπισκεπτόμεθα δῆθεν τοὺς γνωρίμους ἡμῶν χωρὶς νὰ τοὺς ἐπισκεπτόμεθα. Χάρις εἰς τὰς προόδους τοῦ πολιτισμοῦ, μᾶς ἀναπληροῖ πολλάκις ἐν τεράχιον χαρτίου, τὸ ὅποιον ἀφίνομεν μόνον μας εἰς τὴν θύραν, χωρὶς καὶ νὰ ἐρωτήσωμεν ἂν δέχονται, ἢ στέλλομεν διὰ τοῦ ὑπρέτου μας ἢ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ ταχυδρομείου, ὁσάκις, πονηρότεροι, δὲν ἐπιφορτίζομεν τὰς συζύγους μας νὰ τὸ δώσωσι μετὰ τοῦ ἰδικῶν τῶν ἐπισκεπτηρίου, ἂν ἔχωσι τὴν τύχην νὰ εὗρωσι θύρας κλειστάς κατὰ τὰς ἐπισκεπτικὰς τῶν περιοδείας.

Σήμερον ὅμως, πρώτην τοῦ ἔτους, δὲν σοῦ χρησιμεύουσι, ταλαίπωρέ μου ἀναγνώστα, τὰ ἐπισκεπτήρια, εἰμὴ μόνον ἂν τὰ δώσῃς μόνος σου. Σὲ ἀπαλλάττουσιν, εἶνε ἀληθές, τοῦ κοποῦ τῆς ἐπαναλήψεως φράσεων τετριμμένων, δὲν σὲ ἀπαλλάττουσιν ὅμως τοῦ δρόμου καὶ τοῦ ψύχους. Ἄλλο τὸ πρᾶγμα, ἂν ἀνήκῃς εἰς τὸν ὑψηλόν, πολὺ ὑψηλὸν κόσμον, δηλαδὴ εἰς τὸν διπλωματικὸν καὶ τὸν περίξιν αὐτοῦ δρομοφοροῦντα ἐγγύριον. Τότε τὸ πρᾶγμα εἶνε λίαν ἀπλοῦν καὶ πλέον ἢ εὐχερές· στέλλεις τὰ ἐπισκεπτήριά σου ἐντὸς μικρῶν κομφῶν φακελλιδίων, καὶ ἐπραξες τὸ καθῆκόν σου. Ἄλλ' ἢ ἀποστολὴ αὕτη πρέπει, ἐννοεῖται, νὰ περιορισθῇ ἀμοιβαίως ἐντὸς τοῦ κοσμοῦ ἐκεῖνου, διότι ἐκτὸς αὐτοῦ οὐκ ἔστι σωτηρία. Ἀλλοίμονον εἰς σέ, ἂν, χωρὶς νὰ ἦσαι ἀσθενής, στείλῃς σήμερον τὸ ἐπισκεπτήριόν σου εἰς ἄνθρωπον ὅστις ἤλθεν ἢ θὰ ἔλθῃ μόνος του, αὐτοπροσώπως, νὰ σοῦ ἐκφράσῃ τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς του διὰ τὸ νέον ἔτος! Ἐπες εἰς τὴν γλῶσσάν σου, καὶ ἤξεύρεις τί θὰ εἶπῃ γλῶσσα ἀθηναϊκῆ.

Φέρε λοιπὸν τὸν ζυγὸν σου, ἀγαθὲ μου συμπολίτα, καὶ . . . ἂν σὲ λυπῇ ὅτι αἱ εὐχαὶ τὰς ὁποίας θ' ἀκούσῃς κατὰ τὰς ἐπισκέψεις σου σήμερον δὲν εἶνε ὄλαι εἰλικρινεῖς καὶ ἐγκάρδιοι, παρηγορήσου ἀναλογιζόμενος, ὅτι καὶ αἱ ἰδικαί σου δὲν εἶνε πολὺ διάφοροι. ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Ἰουλιανὸν καὶ Γρηγοριανὸν ΚΑΛΕΝΔΑΡΙΟΝ

Κατὰ τὴν διάρκειαν καὶ τὴν ἐπαναλήψιν τὸ λεγόμενον πολιτικὸν ἔτος στηρίζεται εἰς τὸν θεσμὸν, δι' οὗ ὁ Ἰούλιος Καίσαρ ἐκάνονισεν τὸ Ῥωμαϊκὸν Καλενδᾶριον. Κατὰ τοὺς Ἰουλιανούς ὑπολογισμούς, ὁ χρόνος, ἐν ᾧ ἐπαναλαμβάνεται ἐξ ἴσου ἡ ἀλλαγὴ τοῦ μήκους τῶν ἡμερῶν περιλαμβάνει 365 ἡμέρας καὶ 6 ὥρας. Εἰς τὸ σύνθετες ἔτος ἀπεδόθησαν λοιπὸν ἡμέραι 365. Ἀλλ' ἐπειδὴ τέσσαρα Ἰουλιανὰ ἔτη ἡλιακὰ πλεονεκτοῦσι τεσσάρων ἑτῶν πολιτικῶν κατὰ μίαν ἡμέραν, προσεπήγαγεν ὁ Καίσαρ εἰς πᾶν τέταρτον ἔτος μίαν ἡμέραν, τὴν καλουμένην ἐπακτὴν ἢ τοῦ ἐμβόλιμον.

Τὸ ἐμβόλιμον τοῦτο ἔτος συνίστατο ἐξ ἡμερῶν 366, ἐμελλε δὲ νὰ ἐξίσασθαι ἀκριβῶς τὸ πολιτικὸν ἔτος πρὸς τὸ ἡλιακόν. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ τροπικὸν ἔτος ἔχει 5 ὥρας, 48 λεπτά πρῶτα καὶ 48 δευτέρα, τὸ Ἰουλιανὸν ἔτος ἦτο μεγαλύτερον τοῦ προσήκοντος κατὰ 11 λεπτά πρῶτα καὶ 12 δευτέρα. Ἐκ τῆς διαφορᾶς ταύτης προέκυπτον ἀνά πᾶν μὲν ἑκατοστὸν ἔτος 18 ὥραι καὶ 40 λεπτά, ἀνά πᾶν δὲ ἑνεακοσιοστὸν ἑπτὰ ὄλαι ἡμέραι. Ἐν αὐτῷ τῷ μεσαιῶνι ἐπομένως ἐγένετο καταφανές, ὅτι ἡ ἑαρινὴ Ἰσημερία, ἢ κατὰ τὴν πρώτην ἐν Νικαίᾳ οἰκουμένην σύνοδον (345) τῇ 21 συμβάσα, ἐγένετο πολλῶ πρῶιμώτερον. Ἡ σύνοδος ἐκεῖνη εἶχεν ἐξαρτήσῃ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἀπὸ τῆς ἑαρινῆς Ἰσημερίας, καὶ δὴ καὶ διαρρόδην ἀπὸ τῆς 21 Μαρτίου ἢ ἀλλοίωσις λοιπὸν ἀνωμολογεῖτο ἐπαίγουσα καὶ ἀναπόδραστος. Πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ σύνοδοι τῆς 15 καὶ τῆς 16 ἑκατονταετηρίδος ἐδήλωσαν, ὅτι τὸ Καλενδᾶριον ἔπρεπε νὰ διορθωθῇ ὀριστικῶς ὅμως οὐδὲν αὐτὶ ἀπεφάναντο. Τὴν ποθητὴν διορθωσιν μόλις ἐπένεγκε τῷ 1582 ὁ πάππας Γρηγόριος Η', λαβὼν περὶ τοῦτου ἐπίσημον ἐντολὴν παρὰ τῆς ἐν Τριδέντῳ συνόδου. Ἐδέξατο δὲ ἐκ τῶν γενομένων αὐτῷ πολυαριθμῶν προτάσεων τὴν τοῦ Ἀλοῖσίου Λιλίου, ὅστις ὑπολάμβανεται ὁ κύριος τοῦ νέου Καλενδᾶριου πατέρ. Τὰς προτάσεις τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρός ὑπέβαλαν ὁ Πάππας τῷ 1577 εἰς τοὺς καθολικούς ἡγεμόνας καὶ εἰς τὰ τότε ἀνομαστὰ πανεπιστήμια συνέστησε δὲ ἐν Ῥώμῃ καὶ αὐτὸς ἐπιτροπὴν εἰρημόνων. Ἀφ' οὗ ἡ ἐν Ῥώμῃ ἐπιτροπὴ ἐπένεγκεν εἰς τὸ προκαταρκτικὸν σχέδιον μικρὰς μεταβολῆς, ἐπιδοκιμασθείσας ὑπὸ πάντων τῶν καθολικῶν ἡγεμόνων, ἐνεκαίνισεν ὁ Πάππας τῇ 24 φεβρ. 1582 ὀριστικῶς τὴν νέαν μετάρρυθμισιν, καὶ ὥρισεν διὰ βουύλας εἰδικῆς νὰ παραλειφθῶσι μετὰ τὴν 4 Ὀκτωβρίου δέκα ὄλαι ἡμέραι, καὶ νὰ ὑπολογισθῇ ἡ ἐπιούσα ὡς ἡ 15 τοῦ μηνός. Ἡ τετάρτη Ὀκτωβρίου ἦτο ἡμέρα πέμπτη, ἢ 15 ἀπὸ δευτέρας ἐγένετο παρασκευὴ. Διὰ τοιαύτης μεθόδου ἀνεπληρώθησαν αἱ δέκα ἡμέραι, καθ' ἃς ἀπὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου εἶχε μεταποισθῆ ἡ ἑαρινὴ Ἰσημερία συνέπεσε δὲ αὕτη πάλιν κατὰ τὸ ἐπιόν ἔτος τῇ 21 Μαρτίου. Ὅπως δὲ προληφθῇ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ὁμοία μετατόπισις, ἐπενόησεν ὁ Γρηγόριος νέαν ἐπαγωγῆς μέθοδον. Γνωστὸν ὑπάρχει, ὅτι, προσαρμολογούμενου τοῦ Ἰουλιανοῦ Καλενδᾶριου εἰς τὴν ἡμετέραν χρονολογίαν, τὴν ἀπὸ γεννήσεως Χριστοῦ ἀρχομένην, ἔχουσιν ἡμέρας ἐπακτὰς ἢ ἐμβόλιμους ἐκεῖνα τὰ ἔτη, ἅτινα διαιροῦνται ἀκριβῶς διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 4. Ὁ Γρηγόριος ὥρισεν τὸ ἀληθές τροπικὸν ἡλιακὸν ἔτος νὰ ἔχῃ 365 ἡμέρας, 5 ὥρας, 49 λεπτά πρῶτα καὶ 12 δευτέρα, ὡς τε τοῦτο τὸ ἔτος εἶναι μικρότερον τοῦ Ἰουλιανοῦ κατὰ 10 πρῶτα καὶ 48 δευτέρα λεπτά. Ἡ δι-

φορά αὐτὰ ἀνὰ πᾶν τετρακοσιοστὸν ἔτος ἀποφέρει ἀκριβῶς τρεῖς ὄλας ἡμέρας. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον διέταξεν ὁ Πάπας, ἀνὰ πᾶσαν τετάρτην ἑκατονταετηρίδα, νὰ παραλείπωνται τρεῖς ἡμέραι ἐμβόλιμοι. Τὸ διορθωθὲν γρηγοριανὸν Καλενδάριον ἐνεκαίνισθη πολλαχού τῆς Ἰταλίας, Δανίας, Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλίας κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Πάπα τεταγμένην ἡμέραν, ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ δύο μῆνας ὀψιαιτέρον, ὅτε, κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦ Ἐρρίκου Γ', μετὰ τὴν 9 Νοεμβρίου ὑπελογίσθη ἡ ἐπιούσα ὡς ἡ 20 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Μία μερὶς τῆς Ὀλλανδίας, αἱ Φλάνδραι, ἡ Βραβάντη, τὸ Μέγελν καὶ ἡ Ἐνεγαίου ἐδέξαντο αὐτὸ ἐπίσης μὲν Δεκεμβρίῳ ἡ Δουκέονη τοῦναντίον, ἡ Οὐρη, ἡ Σουίς καὶ ἡ Φρειβούργη τῆς Ἑλβετίας τῷ 1583, ἡ δὲ Πολωνία καὶ ἡ Οὐγγαρία τῷ 1586. Ἐν Δεβέντερ εἰσῆχθη ἡ νέα χρονολογία τῇ 2 Φεβρ. 1593. Ἡ Δανία ἐπανῆλθε τῷ 1698 εἰς τὴν παλαιὰν χρονολογίαν, πάλιν δὲ ἔστρεψε τὴν νέαν. Αἱ χώραι τῶν διαμαρτυρομένων ἐν Ἑλβετία προσέλαβον τὸ νέον Καλενδάριον τῷ 1714 ἡ Ἀγγλία τῷ 1752, ἡ Σουηδία τῷ 1753, ἡ Γραουβίνδεν μόλις τῷ 1811. Ἐν Γερμανίᾳ ὁ καθολικὸς αὐτοκράτωρ καὶ αἱ καθολικαὶ βουλαὶ τοῦ εἶχον ἐπιδοκιμάσει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ 1583. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀντίστησαν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ νέου Καλενδαρίου οἱ διαμαρτυρούμενοι, ἅμα μὲν, διότι μόλις εἶχον ἀπαλλαγῆ τοῦ παπικοῦ ζυγοῦ, ἅμα δὲ καὶ ἀγανακτοῦντες, διότι δὲν ἐπηρεώθησαν ἐπισήμως. Ἐπειδὴ ἐπεχείρησαν νὰ ἐλέγξωσι δὴθεν τὸ σφαλερὸν τῆς νέας χρονολογίας δι' ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων, ὄργισθεὶς ὁ φιλαρκῆθης Κέπλερς ἔγραψε «Τί ἔπαθεν ἡ ἡμίσεια τοῦ γερμανικοῦ κράτους μερὶς καὶ διατελεῖ κενωρισμένη ἀπὸ τῆς ἐτέρας μερίδος καὶ τῆς λοιπῆς ἡπείρου Εὐρώπης; Ἀπὸ 150 ἔτων ἡ ἀστρονομία ἀπαιτεῖ τὴν διορθωσὴν τῆς χρονολογίας· μέχρι τίνος θὰ περιμένωμεν; ἀρά γε μέχρις οὗ τις θεὸς ἐκ μηχανῆς φωτίσει τοὺς διαμαρτυρούμενους δημάρχους καὶ τοὺς συμβούλους των; Ἐκ τῶν προταθεισῶν διορθώσεων ἀρίστη καὶ ὀρθοτάτη εἶναι ἡ παπική. Καὶ ἄλλη δὲ ὀρθότερα ἂν εὐρίσκετο, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσαχθῆ ἀνευ νέας ταραχῆς. Τὸ ὁμοίωμα τῆς χρονολογίας ἐπικοσμεῖ τὴν πολιτικὴν κατάστασιν. Δίχως ἀνεξάλειπτον προσρῖβεται εἰς τὴν Γερμανίαν, ἂν ἀποκρούσῃ διορθωσὴν ἢ ἀπαιτεῖ ἡ ἐπισήμη». Ἄλλ' οὔτε ὁ Κέπλερς, οὔτε ὁ 100 ἔτη ὑστερον ἀκμάσας μέγας φιλόσοφος καὶ μαθηματικὸς Λεϊβνίτιος ἴσχυσε νὰ συνείσῃ τοὺς διαμαρτυρούμενους, οἵτινες καὶ τὰ ἀρίστα καὶ κάλλιστα ἀπέστρεγον, ὅσακις προήρχοντο ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Πάπα. Οἱ φόβοι αὐτῶν διεσκέδασθησαν τέλειον περὶ τὰ μέσα τῆς 18 ἑκατονταετηρίδος. Κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν Καλενδάριον ἀρχὴ τοῦ ἔτους ἦτο ἡ πρώτη Ἰανουαρίου. Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἀπολακτίσαντες τὸ ἔθιμον τοῦτο, ἐώραζον τὴν ἀρ-

χὴν τοῦ ἔτους τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστουγέννων, 25 Δεκεμβρίου. Ἐκ τῶν κατόπιν χριστιανῶν ἐλάβαν ἀρχὴν τοῦ ἔτους οἱ μὲν τὴν ἡμέραν τῆς Περιτομῆς, οἱ δὲ τὴν τῆς Ἀναστάσεως, οἱ δὲ τὴν τοῦ Βυαγγελισμοῦ. Ἐντεῦθεν ἡ μεγάλη δυσχέρεια τῆς χρονολογικῆς ἀκριβώσεως τῶν σπουδαιοτάτων ἱστορικῶν γεγονότων. Δι' ὅλης τῆς 13 καὶ τῆς 14 ἑκατονταετηρίδος αὐτοὶ οἱ ἐφεξῆς Πάπαι ἀντέφασκον πρὸς ἀλλήλους. Ἐν Σικελίᾳ, Φλωρεντίᾳ καὶ πολλαχού ἄλλοι τῆς Ἰταλίας μέχρι τοῦ 1750, τὸ ἔτος ἔληγε τῇ 24 Δεκεμβρίου· ἐν Μεδιολάνῳ τῇ 24 Μαρτίου, ἐν Λύτιχ τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ. Ἡ αὐτὴ ἀταξία παρατηρεῖται ἐν Γαλλίᾳ, Δανίᾳ, Ὀλλανδίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Μόλις περὶ τὰ μέσα τῆς 16 ἑκατονταετηρίδος οἱ Καίσαρες, ἐν τοῖς ἐπισήμοις ἐγγράφοις, ἐνεκαίνισαν ὡς ἀρχὴν τοῦ ἔτους, ἀντὶ τῆς 25 Δεκεμβρίου, τὴν πρώτῃν Ἰανουαρίου, ἥτις βαθμηδὸν ἐγένετο πανταχοῦ ἀποδεκτὴ.¹

Μουσικὴ ἐσπερὶς ἐν τῷ ΩΙΔΕΙΩ

Μουσικὸν ἀκρόαμα ἐν Ἀθήναις εἶνε ἀπόλαυσις σπανία. Ὁ ἀθηναϊκὸς κόσμος ἀγαπᾷ τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ καταλέγει αὐτὴν ἀκόμη μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων τῆς πολυτελείας, τὰ ὅποια προτιμᾷ νὰ στερηθῆ, ὅσακις δὲν δύναται νὰ τὰ ἔχη εὐθηνά συγχρόνως καὶ καλά. Ἡ ἀπαίτησις ὅμως αὐτῆ τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ εἶνε ἐξ ἐκείνων, αἵτινες θεραπεύονται μὲν ἀλλαχού, καὶ ἐν Γερμανίᾳ ἰδίως, ὅπου ἡ μουσικὴ δὲν εἶνε πλέον πολυτέλεια, ἀλλ' ἀντικείμενον τῆς πρώτης ἀνάγκης, ἄρτος ἐπιούσιος, δὲν θεραπεύονται δὲ οὐδ' εἶνε δυνατόν νὰ θεραπευθῶσιν ἐν Ἀθήναις, ὅπου, ὡς προείπομεν, τὸ ἐμπόρευμα εἶνε σπάνιον καὶ ἐπομένως ἀκριβόν. Διὰ τοῦτο δὲ οἱ τὴν μουσικὴν ἀγαπῶντες—ἐννοοῦμεν τὴν ἀληθινὴν μουσικὴν, καὶ οὐχὶ τὰ μέλη τῆς Περιχόλης ἢ τοῦ Κυανοπώγωνος—ὀφείλουσιν εὐγνωμοσύνην πάντοτε εἰς τοὺς παρέχοντας αὐτοῖς ἅπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους τὸ μέσον ν' ἀκούσωσι συμφωνίαν τινὰ τοῦ Haydn ἢ τετραφωνίαν τοῦ Beethoven. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐγνωμονοῦμεν ἐν πρώτοις εἰς τὸν φιλολογικὸν σύλλογον Παρνασσὸν διὰ τὴν μουσικὴν πανδαισίαν, ἣν παρέθηκεν ἡμῖν τὴν ἐσπερὴν τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὁδείου, καὶ ἴσῃ ἐπίσης ἐκφράζομεν τὴν ἡμετέραν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς μουσουργοὺς, οἵτινες παρέσχον εὐγενῶς τὸ κάλαντον αὐτῶν εἰς εὐπροσῆ τοῦ συμποσίου παρασκευῆς. Δὲν ἴσονται δὲ βεβαίως οὐδ' ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ ἴσῃτῃ ἡ ἡμετέρα εὐγνωμοσύνη πρὸς τὴν πραγματικώτερον εὐχαριστίαν τῶν ἀπόρων παιδῶν, ὑπὲρ ὧν τοσοῦτον εὐγενῶς μοχθεῖ ὁ φιλολογικὸς ἐκείνος Σύλλογος, καὶ οἵτινες οὐσια-

στικώτερον θέλουσιν αἰσθανθῆ ἢ, τι αἰσθητικώτερον ἡμεῖς ἀπηλάσασμεν.

Πρὶν ἢ δι' ὀλίγων ἐκθέσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τὰς ἀπὸ τῆς συναυλίας τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς ἡμετέρας ἐντυπώσεις, καθήκον ἡμῶν νομίζομεν ἐν πρώτοις καὶ πρὸ πάντων ν' ἀποδοκιμάσωμεν ἐντόνως καὶ πάσῃ δυνάμει τῆς ἡμετέρας φωνῆς τὸ ἀνεξήγητον καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ἀδικαιολόγητον sans-façons, ὅπερ πολλοὶ τῶν προσερχομένων εἰς τὰς συναυλίας ἐπιδεικνύουσι πρὸς τε τοὺς μουσουργοὺντας καὶ τὸ ἀκροατήριον, ἐρχόμενοι ἐν μέσῳ τῆς ἐκτελέσεως μουσικοῦ τινος τεμαχίου, σοβοῦντες ἀδιάφοροι εἰς ἀνεύρεσιν θέσεως, ταράττοντες οὕτω τοὺς ἀκροατὰς, ἐμβάλλοντες εἰς δικαίαν ἀγανάκτησιν τοὺς ἐκτελοῦντας, καὶ νομίζοντες ἐνὶ λόγῳ ὅτι ἡ μουσικὴ συναυλία εἶνε συνήθης τις ἐσπερὶς, εἰς ἣν ὅσῳ τις βραδύτερον προσέλθῃ τοσοῦτον μεγαλειότερος φαίνεται. Ἡ δικηγῶν αὐτῆ εἶνε ὑπὸ πάντα λόγον ἀκατονόμαστος, καὶ νομίζομεν ὅτι ἐπέστη τέλος καὶ παρ' ἡμῖν ὁ καιρὸς νὰ κλειῶνται ἀδυσωπήτως αἱ θύραι πρὸς τοὺς βραδύνοντας, μέχρις οὗ ἐκτελεσθῆ τὸ ἤρημιον ἢ τὸ τεμάχιον, ἵνα διδασθῶσιν καὶ οὕτω τὸν τρόπον τοῦ φέρεσθαι οἱ μὴ συναισθανόμενοι ἐξ ἑαυτῶν τὸ πρέπον, καὶ μένωσιν ἡσυχοὶ οἱ διὰ τοῦτο καὶ πληρώνοντες.

Τὸ πρόγραμμα τῆς συναυλίας ἦτο μεθ' ἱκανῆς ἐπιμελείας συντεταγμένον. Ἐχάρημεν δὲ ἰδίως ὅτι παρείχετο ἡμῖν δι' αὐτοῦ ἡ ἀφορμὴ νὰ ἐκτιμῶμεν ὡς συνθέτας δύο Ἑλλήνας μουσουργοὺς, τὸν κ. Λύγερνον καὶ τὸν κ. Τοπάλην, ὧν ὁ δεύτερος καὶ ὡς μουσουργὸς πρῶτον ἦδη ἐπρόκειτο ν' ἀκουσθῆ δημοσίᾳ. Τὴν εὐχάριστον αὐτὴν προσδοκίαν ἡμῶν ὁ κ. Λύγερνός ἐδικαίωσε πληρέστατα διὰ τοῦ Andantino Appassionato, ἀπλῆς μὲν ἀλλὰ περιπαθοῦς συνθέσεως, γεγραμμένης κατὰ τὰς ὑγιεστάτας παραδόσεις τῆς κλασικῆς σχολῆς, καὶ ἀναμιμνησκούσης μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας εἰς τὸν ἀκροατὴν τὴν τεχνοπρίαν τοῦ Mendelshon. Ἡ κυρία μουσικὴ φράσις τῆς μελοποιίας τοῦ κ. Λύγερνοῦ, ἀνακρουομένη ὑπὸ τοῦ πρώτου βιολίου, καὶ μεταδιδόμενη ἀλληλοδιαδόχως, δι' εὐτυχοῦς ἀρμονικοῦ συνδέσμου, εἰς τὴν βιόλαν καὶ τὴν βάρβιτον, ἔχει ἀρχαῖον τὸ κάλλος ἐν τῇ ἀπλότῃ αὐτῆς καὶ τὸ μέλος ἀπέριττον καὶ πλήρες ἀληθοῦς αἰσθημάτων. Ἐν μόνον εὗρομεν ἐλάττωμα εἰς τὸ μουσικὸν ἔργον τοῦ κ. Λύγερνοῦ, ὅτι ἦτο λίαν βραχύ. Ἐτελείωσε, καὶ ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἐξηκολούθη ἀκόμη, ἢ καὶ νὰ ἐπανελαμβάνετο. Συγγαίρομεν ἀπὸ καρδίας τὸν περιφανῆ μουσουργὸν ὡς μελοποιὸν, καθότι ὡς ἐκτελεστὴν περιττὸν εἶνε νὰ τὸν συγχαρῶμεν. Καὶ γνωρίζει καὶ γνωρίζομεν ὅλοι, ὅσοι κτύχησαμεν νὰ τὸν ἀκούσωμεν, πόσον ἔχει τὸ τόξον του γοητεῖαν, ὅποιαν βαθεῖαν συγκίνησιν προκαλεῖ εἰς τὸν ἀ-

κροατῶν τοῦ τὰς ψυχὰς, καὶ πόσον ἡ ἀσφάλεια τῶν δακτύλων του καὶ ἡ κλασικὴ ἡρεμία τῆς ἐκτελέσεώς του γεννῶσιν ἀληθῆ καὶ ἀνεπίπλαστον θαυμασμόν.

Τὸν κ. Τοπάλην ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν κατώρθωσαμεν νὰ ἐκτιμῶμεν. Πολὺ δὲ φοβούμεθα ὅτι ὁ μουσουργὸς ἠδίκησε τὸν μελοποιόν. Ἀγνοοῦμεν, ἂν πρέπει νὰ μεμφθῶμεν τὸ κλειδοκῦμβαλον μάλλον ἢ τὸν κλειδοκυμβαλιστὴν, τεχνίτην διακεκριμένον, ὡς ἡκούσαμεν παρὰ πολλῶν. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε, ὅτι ἡμεῖς τοῦλάχιστον οὐδὲν σχεδὸν ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοήσωμεν ἐκ τῆς μουσουργίας τοῦ κ. Τοπάλη. Ἄν δὲ ἡέφρασις τῆς μορφῆς τῶν ἀκροατῶν δὲν μᾶς ἠπάτησε, νομίζομεν ὅτι καὶ ἄλλοι πλὴν ἡμῶν ὀλίγα ἐνόησαν ἐξ ὧν τεμαχίων, ἰδίων ἢ ξένων, ἐξετέλεσεν ὁ κ. Τοπάλης. Πιθανὸν ὁ νέος μουσουργὸς νὰ ἔχη τέχνην πολλὴν καὶ εὐχέρειαν πλείονα· πιθανὸν νὰ κατέχη τὰ μυστήρια τῆς νέας γερμανικῆς σχολῆς καὶ νὰ βαίῃ ἐπὶ τὰ ἔχνη τοῦ διδασκάλου του Rubinstein· πῶ παρατηροῦμεν ὅμως ἐν καὶ μόνον, καὶ τὸν παρακαλοῦμεν νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ παρατήρησις ἡμῶν προέρχεται ἀπὸ γνώμης ἀγαθῆς. Ἄς φροντίσῃ, ἂν ἦνε δυνατόν, νὰ ἐμπνεύσῃ ψυχὴν εἰς τοὺς δακτύλους του, καὶ χρῶμα ὁ, τιδήποτε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. Ἡ μουσουργία του εἶνε ψυχρὰ, ἄχρους, μηχανικὴ.

Ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκτελεστῶν καθήκον ἡμῶν φρονοῦμεν νὰ ἐξάρωμεν δύο πρὸ πάντων τῶν ἄλλων, τὴν κυρίαν Πανᾶ καὶ τὸν κ. Baldoni, ὃν μετὰ χαρᾶς προσηγορεύσαμεν ἐνδομύχως, ἀνιδόντες αὐτὸν ἐν Ἀθήναις μετὰ εἰκοσαετῆ σχεδὸν ἀπουσίαν. Τῆς κυρίας Πανᾶ τὴν ὠραίαν φωνὴν πολλάκις μέχρι τοῦδε ἔσχον τὴν τύχην ν' ἀκούσωσιν οἱ μουσόφιλοι, καὶ περιττὸν ν' ἀναγράψωμεν ἡμεῖς ἐνταῦθα, πόσον ἦσαν δίκαια τὰ παταγῶδη χειροκροτήματα, ἅτινα συνώδευσαν τὸ ἄσμα τῆς τῆν παρελθούσαν παρασκευῆς. Τὸν δὲ κ. Baldoni, τὸν ὑπὸ τὸ κύριόν του ὄνομα Pacifico τοσοῦτον γνωστὸν εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον τῶν Ἀθηνῶν, πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ τις μετ' ἀληθοῦς ἐκπλήξεως ὅτι δὲν κατώρθωσαν νὰ γηράσωσι τὰ ἔτη. Ἐλεύκαναν τὴν κόμην του καὶ ἐρρυτίδωσαν ὀλίγον τὴν μορφήν του, δὲν κατέστησαν ὅμως δυσκινήτους τοὺς δακτύλους του οὐδὲ τὸ τόξον του ἀδρανῆς, οὐδ' ἐψύχραναν τὸ καλλιτεχνικὸν ἐκεῖνο πῦρ, ὅπερ ἐσπινθήριζε πάντοτε εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Τὸν ἔχειροκροτήσαμεν ἐκ μέσης καρδίας, ἐκτελοῦντα ἰδίως τὸ θαυμαστὸν andante τῆς πρώτης ἐν ἀρχῇ τετραφωνίας τοῦ Haydn, κ' εὐχόμεθα νὰ μὴ τὸν στερηθῶσι καὶ πάλιν αἱ Ἀθῆναι.

Τοῦ κυρίου Ρῶκ τὴν γνώριμον καὶ συμπαθῆ φυσιογνωμίαν μετὰ χαρᾶς ἐχαιρετίσαμεν καὶ πάλιν, καὶ μετ' εὐχαριστήσεως ἠκροάσθημεν τοῦ ἄσματος του. Ἐγεννήθη δὲ καὶ πάλιν ἐν ἡμῖν ὁ πόθος, ὃν πάντοτε ἠσθάνθημεν ἀκούοντες αὐτόν,

καὶ ἠρωτήσαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, ὡς πάντοτε, διατί ὁ κ. Ρὼκ ἀφίνει τὴν φωνὴν τοῦ παραδεδομένην εἰς τὴν ἀναντιρρήτως ἐσφαλμένην γαλλικὴν μέθοδον, καθ' ἣν τὸ ἄσμα ὅτε μὲν εἶνε ψιθυρὸς ἀνεπαίσθητος, ὅτε δὲ τούναντιον παταγώδης ἐκφώνησις καὶ οὐδέποτε σχεδὸν ἄσμα, καὶ δὲν ὑποβάλλει αὐτὴν εἰς τὴν γερμανικὴν διδασκαλίαν, καθ' ἣν τὸ ἄσμα πρόπει ἰδίως καὶ πρὸ παντός ν' ἀκούεται ὡς ἄσμα, ἀναβαίνον μὲν καὶ καταβαίνον τὴν δυναμικὴν κλίμακα τοῦ ἤχου, διατηροῦν ὅμως πάντοτε καὶ ἀπαραιτήτως τὸ προσῆκον τῆς ἐντάσεως μέτρον.

Περὶ τῶν ἄλλων ἐκτελεστικῶν οὐδὲν ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, εἰμὴ μόνον ὅτι ἐπεθυμοῦμεν πλεονα μελέτην καὶ παρασκευὴν παρὰ τοῦ παιζόντος τὸ δεύτερον βιολίον κυρίου Monti! Α.

ΠΟΝΤΖ

Ἡ λέξις πόντζ (punch) προῆλθεν ἐκ τοῦ περσικοῦ panj, ὅπερ κυρίως μὲν σημαίνει πέγτε, ἀλλὰ χρησιμεύει καὶ εἰς δήλωσιν ποτοῦ τινος συγκευμένου ἐκ πέντε διαφόρων οὐσιῶν, τουτέστι τείνου, σακχαρώς, οἶνοπνεύματος, κανέλλας καὶ λεμονίου. Εἰς παρασκευὴν τοῦ ποτοῦ τούτου ἡμεῖς ἀναμιγνύομεν τείνον ἢ βραστὸν ὕδωρ, σάκχαρον, λεμόνιον, καὶ κοριὰκ ἢ ρόμιον, ὅπερ τινὲς καὶ ἀνάπτουσιν.

Τὸ πόντζ εἶνε ποτὸν νέον, ὅπερ κατὰ πρῶτον οἱ Ἄγγλοι παρέλαβον ἀπὸ τῶν Ἰνδῶν. Πρὸ δύο ἡδὴ αἰώνων οἱ ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαῖς ἐγκατασταθέντες Ἄγγλοι μετεχειρίζοντο ποτὸν τι, εἰς παρασκευὴν τοῦ ὁποίου ἀνεμίγνυον γαλακτῶδες τι ἐκχύλισμα μετὰ τείνου, σακχαρώς, ὕδατος καὶ λεμονίου· τὸ ποτὸν τοῦτο ὠνόμασαν διὰ τοῦ Ἰνδικοῦ ὀνόματος pantsch (πέντε), διότι εἰς παρασκευὴν αὐτοῦ ἀνεμιγνύοντο πέντε οὐσίαι. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ pantsch οἱ τῶν Ἰνδιῶν κατακτεταὶ παρήγαγον τὸ ἑαυτῶν punch. Εἰσαχθὲν δ' οὕτω τὸ ποτὸν εἰς Εὐρώπην κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ταχέως ἐγένετο κοινὸν ἀπανταχοῦ τῆς ἠπείρου.

Ἐν ἐκάστῳ ἔθνει τὸ πόντζ παρασκευάζεται κατ' ἴδιον τρόπον, ἐξ οὗ τὸσαῦτα ὑπάρχουσιν εἶδη πόντζ, ὅσοι σχεδὸν καὶ οἱ λαοὶ, ἢ μᾶλλον οἱ ἄνθρωποι, οἱ χρῆσιν ποιούμενοι τοῦ ποτοῦ. Οἱ μὲν ἀντὶ ῥομίου θέτουσιν οἶνόπνευμα, ἄλλοι δὲ εἰσάγουσιν εἰς αὐτὸ οἶνον· ἄλλοι ἀντὶ τείνου μεταχειρίζονται μόνον βραστὸν ὕδωρ, ὑπάρχουσι δὲ καὶ οἱ θέτοντες ἐντὸς αὐτοῦ πάγον, ἢ κρόκον ὠροῦ, ἢ οἶνόπνευμα κερασίων ἢ μαρρασκέρων. Ὅλα δὲ τὰ εἶδη ταῦτα, καίτοι πολλάκις οὐσιωδῶς διάφορα, ὀνομάζουσι διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος πόντζ. Τινὲς μεταχειρίζονται σεράπιον λεμονίου εἰς παρασκευὴν τοῦ πόντζ. Ἀλλὰ τὸ δι' αὐτοῦ παρασκευαζόμενον ποτὸν οὐδέποτε εἶνε ὅμοιον πρὸς τὸ παρασκευαζόμενον διὰ προσφάτου λεμο-

1. Νέα Ἑλλάς.

νίου· διότι τὸ ἄξυ τοῦ λεμονίου ἀποβάλλει τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἰδιότητα καὶ λαμβάνει ὅλως ἄλλοίαν γεῦσιν, ὅταν βράζεται εἰς κατασκευὴν σεραπίου. Τοῦτο δ' εὐκόλως ἐννοεῖ τις συγκρίνον τὴν ἐκ προσφάτου λεμονίου λεμονιάδα πρὸς τὴν διὰ σεραπίου κατασκευαζομένην.

Ὁ Σχίλλερ ἔψαλε τὸ πόντζ ἐν τῷ ὠραίῳ ποιήματί του Punschlied. Τέσσαρα στοιχεῖα, λέγει ἐν αὐτῷ ὁ μέγας ποιητής, ἀπαρτίζουσι τὸ πόντζ: λεμόνιον, σάκχαρις, ὕδωρ καὶ οἶνόπνευμα. Οἱ σημερινοὶ Γερμανοὶ ὅμως προσθέτουσι καὶ καλῶς κευπημένον ὄνον, δι' οὗ ἀποτελεῖται τὸ παρ' αὐτῶν λίαν φημιζόμενον eierpunsch, ὅπερ καὶ ὁ γράφων τὰς γραμμάς ταύτας εὗρεν ἐξάσιον. Κατ' ἀρχαῖον ἔθιμον ἐν ἀπάσῃ τῇ Γερμανίᾳ γίνεται γενικὴ χρῆσις τοῦ πόντζ κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους.

Οἱ ἐρασταὶ τοῦ πόντζ παρασκευάζουσιν αὐτὸ οἱ ἴδιοι κατ' αἶμον. Εἶνε ἀληθῶς εὐχάριστον νὰ βλέπη τις ἀναθρώσκουσαν ἐκ τοῦ σπίλθοντος ὕγρου τὴν κυανὴν φλόγα, καὶ εἶτα νὰ καταπίνῃ αὐτὸ θερμότατον καὶ εὐώδες ἔτι.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ κατασκευάσωσι καλὸν πόντζ ἄς ἀναγνώσωσι τὴν σημερινὴν συμβουλήν τῆς Ἑστίας.

31 Δεκεμβρίου 1879

*Γ.

Γινώμαι καὶ σπείρεις ἤθικαι τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιού.]

341.

Οὐχ ἦπτον τῶν τῆς νεότητος παθῶν ὀλεθρία εἶναι τῶν γερόντων ἢ χλιαρότης.

342.

Οὐχὶ μόνον ἡ λαλιὰ, ἀλλὰ καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά διασώζουσι τοὺς χαρακτῆρας τῆς χώρας, ἐν ᾗ ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη.

343.

Μέγας ἀνὴρ γίνεται ὁ ἐκ πάσης συνδρομῆς τῆς τύχης αὐτοῦ ὠφελοῦμενος.

344.

Καθὼς τὰ φυτὰ, οὕτω καὶ οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων ἔχουσιν ἰδιότητάς τινας κεκρυμμένας, αἷτινες κατὰ τύχην ἀνακαλύπτονται.

345.

Αἱ περιστάσεις ἐξαγγέλλουσι τὰ περὶ ἡμῶν εἰς τοὺς ἄλλους, ἐξαιρέτως δὲ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς.

346.

Καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά τῆς γυναικὸς τῆδε κάκεισε παραφέρονται, ὅταν ἡ φυσικὴ αὐτῆς κρᾶσις οὐδόλως μετ' αὐτῶν συμφωνῇ.

347.

Καθ' ἡμᾶς, οὐδεὶς ἄλλος ὀρθὴν ἔχει γνώμην, εἰμὴ ὁ μεθ' ἡμῶν συμφωνῶν.

348.

Ὁ ἐρωτύλητος πολλάκις διαστᾶζει περὶ τῶν ἀδιστακτικῶς ὑπ' αὐτοῦ πιστευομένων.

349.

Τὸ μέγιστον τοῦ ἔρωτος θαῦμα εἶναι ἢ ἀπὸ τῶν διαθρύψεων ἀπαλλαγῆ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Ἐκαστος φέρει ἐν ἑαυτῷ Προμηθεᾶ εἶνε δημιουργός, ἀνάρτης καὶ μάρτυς (Ἐκισάδου τῆς Ρωμανίας).

* Οὐδεὶς ὑπάρχει μέγας ἀνὴρ ἀπέναντι τοῦ ἱατροῦ του (Ἀλέξανδρος τῆς Ὀλλανδίας).

* Ὁ πιστεύων, ὅτι ἡ εὐτυχία ἐγκρατεῖται ἐν φλεγμαίνουσῃ φιλοτιμίᾳ μᾶλλον ἢ ἐν ἄβρω καὶ ἀπλῶ αἰσθηματι, φρονεῖ, ὅτι τὸ ἀγανὲς πέλαγος σθενύει τὴν δίψαν μᾶλλον ἢ καθαρὸν καὶ διαυγὲς ὕδωρ μικρᾶς πηγῆς (Καστελάρ).

* Ἐπιτέλει τὰ καθήκοντα, γαῖα δὲ μιχθῆτω πυρὶ (Βάδιγτων).¹

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Κομφεούμενος φοιτητής, διερχόμενος μετὰ τινος φίλου τοῦ ἐνώπιον τοῦ καταστήματος τοῦ κ. Βερυέ, λέγει αὐτῷ ὑπερηφάνως:

— Αὐτός, φίλε μου, εἶνε ὁ ῥάπτης μου.

— Ἄμ δέ. Διὰ ποῖόν μὲ παίρνεις; Ἄν ὁ Βερυέ ἦτο ὁ ῥάπτης σου, τολμοῦσες νὰ περάσῃς ἔμπροστὰ ἀπ' τὸ μαγαζὶ του;

Ο ΚΟΥΚΟΣ

Γ' ἄκουσες, φίλε μου, τὸ πουλὶ τοῦ βγαίνει βράδῳ, βράδῳ. Αὐτὸ ποῦ φέρνει στὰ φτερά τῆς λύπης τὸ μαγνέδι; Ποῦ ὅταν τῆς γῆς ἡ ταραχὴ πάσῃ ἀπὸ πέρα εἰς πέρα, Κεῖ οὔτε κουδοῦνι πλέον λαλῆ, οὔτε βοσκὸς φλογέρα, Αὐτὸ, πουλὶ ἀξευγάρωτο, σ' ἔρμο κλαρὶ καθίζει, Καὶ μὲ παράπονον κοντὸ τὸ μοιρολόγι ἀρχίζει;

Ἄν δὲν φοβεῖται, ἀγάπη μου, τὰ ἔσπικα τοῦ δάτου, Ἔλα μαζί μου στὸ βουνὸ καὶ τὸ πουλὶ ἀφουκράτου! Βλέπεις ἱκαίνην τῆ σπιτεῖα καρσὶ στὸ κυπαρίσσι; Πότ' ἐκεῖ πάνω κάθεται, καὶ πότ' ἐκεῖ ἐρομκλήσι;

Ὅταν δὲ τ' ἄλλα τὰ πουλιὰ, κρυμμένα στὴ φωλιὰ τους, Χορτάτα ἀποκοιμίσουνε τ' ἀράλλια μισρὰ τους, Μόλις ἡ ἀγνή τοῦ φεγγαριοῦ λαμπάδα ἀναγαλλιάση Καὶ μοναξιάς, καὶ σὺδενδρα, καὶ ποταμοῦς, καὶ δάση, Μόλις ἡ πάχη τοῦ βουνοῦ χύση πνοαῖς ἀροσάταις,

Ὅλο λιθάνι ἀγράμπελης καὶ θυμαιοῦ γεμάταις, Τότε τῆς λύπης τὸ πουλὶ, τότε τὴν τρύπα ἀφίνει, Καὶ σὲ τραγοῦδι νεκρικό τοὺς στεναγμοὺς του χώνει.

Ἀρχίζει κ ο ὁ — αὐτουλιάζεται — δεῦτερο κ ο ὁ φωνάζει, Κ ο ὁ ξαναλέει, κί, ἀκούοντας, κ ο ὁ ἢ λαγκαδικὰ ἀνακράζει.

Τρέχει ἀπὸ δένδρου σὲ δένδρον, κί ἀπὸ ἑκατὸ σὲ βᾶχι, Κάνει δὲν τ' ἀποκρίνεται: παρὰ ἢ σπῆλιξ μονάχη. Ἐκν ὅμως τόχη τοῦ πουλιοῦ τὸν ὀλονόχτισο ἔρηνο, Νὰ μεταφέρῃ ὁ ἀντίλαος πρὸς τὸ λιθεῖδι: ἐκίνο,

Ἄνισως πρὸς τὸ χάραγμα τοῦ λαγκαδιοῦ τὸ ἀγέρι Στὴν παρακάτω ἀροσγαλιὰ τοὺς στεναγμοὺς του φέρη,

1. Ἀπεσπασθῆσαν ἐκ τῆς Paris-Murcie, εἰκονογραφημένης ἐφημερίδος, ἐκδοθείσης ἐσχάτως ἐν Παρισίοις ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ πλημμυρῶν, περιεχούσης δὲ αὐτόγραφα ἀποφθέγματα βασιλέων, πριγκήπων, πολιτικῶν, συγγραφέων καὶ ἄλλων ἠρώων καὶ ἠρωίδων ἐν ταῖς τέχναις καὶ ταῖς ἐπιστήμαις. Τῆς ἐφημερίδος ταύτης, ἥς μόνον εἰς ἀριθμὸς ἐκδοθήσεται, ἐπωλήθησαν, πρὸς τὴν φράγκον, ἑκατοντάδες χιλιάδων ἀντιτύπων. Σ. τ. Δ.

Τότε μὲ μίξ δέκα φωναῖς καθ' ἑκάστην προβαίνουσι. Ποῦ ἀδελφική ἀνταπόκρισι: μὴ μὲ τὴν ἄλλη δένουσι. Κ ο ὁ τὸτ' ἐδῶ, κ ο ὁ τὸτ' ἐκεῖ, κ ο ὁ βγαίνει ἀπ' τὸ γέ- ἰσπρι, Κ ο ὁ παρεμπρός, καὶ πάλιν κ ο ὁ εἰς τὸ ἄστερον ἀ- ἰμρωτήρι.

Ἐν Λιζόρνῳ, 1879.

Z.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἄνὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην ὁ χειμῶν ἐνέσκηψεν ἐφέτος ἐξαιρετικῶς ὀνύμῳ. Ἐν Παρισίοις πυκνὴ χιὼν διέκοψεν ἐπὶ ἡμέρας ὅλας πᾶσαν συγκοινωνίαν, καὶ ἡ συνήθως τασούτων θορυβώδης πόλις ὠμοιάζε νεκρά. Πολλὰ τρόφιμα ὑπερετιμήθησαν· ἐπισιθητὴ δὲ κατέστη ἰδίως ἡ ἔλλειψις τοῦ γάλακτος, ὅπερ κομίζουσι οἱ χωρικοὶ ἐκ τῶν περιχώρων. Φυσικῶ τῷ λόγῳ ὁ χειμῶν ἐπολλαπλασίασε τὰ παθήματα καὶ τὰς στερήσεις τῶν πενήτων. Ἄλλ' οἱ Παρισίανοι ἔσπευσαν εἰς περιθάλψιν αὐτῶν μετὰ γενναϊότητος, ἥτις ἔχει τι τὸ ἐπιβάλλον. Μόνη ἡ σύνταξις τοῦ «Φιγαρώ» συνέλεξεν ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν ἑπτακοσίας χιλιάδας φράγκων. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ διαδήλωσις εἶχεν ἐν μέρει καὶ πολιτικὴν σημασίαν, διότι τὰ συλλεγόμενα χρήματα θὰ διατεθῶσι διὰ τῶν ἱερέων καὶ τῶν κομητάτων, καθ' ὧν καταφέρονται οἱ δημοκρατικοί. Ἐν μέρος αὐτῶν ἐχρησίμωσεν ἤδη εἰς ἀνίδρυσιν «δημοσίων θερμοαντηρίων», ἐν οἷς οἱ πένητες εὐρίσκουσι δωρεὰν πῦρ καὶ ὀλίγον ζεῦμα. Πάμπολλα ἀκατοίκητα οἰκήματα καὶ ἐργοστάσια μεταβλήθησαν ἐκ τοῦ προχείρου εἰς θερμοαντήρια. Ἐτερος νεωτερισμὸς εἰσαχθεὶς ὑπὸ τοῦ «Φιγαρώ» εἶνε ἡ ἀνέγερσις μεγάλων κηκλιδωτῶν πυραύων (braseros) ἐν πάσαις ταῖς κεντρικαῖς πλατεῖαις, ἐνθα δύνανται νὰ θερμαίνωνται πρὸς στιγμὴν οἱ ἀμαξήλαται, οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες καὶ ἐν γενεῖ πάντες οἱ ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των ἠναγκασμένοι νὰ διημερεύωσι καὶ νὰ διανυκτερεύωσιν ἐν ὑπαίθρῳ. Αὐτηροτέρα εἶνε ἡ τύχη τῶν θυμάτων τοῦ χειμῶνος ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐνθα δὲν ὑπάρχουσι τὰ αὐτὰ μέσα βοήθειας. Μυριάδες ἀνθρώπων στεροῦνται ἐργασίας καὶ ἄρτου, καὶ πρὸς περιθάλψιν αὐτῶν κυρίως ἡ κυβέρνησις ἐζήτησε παρὰ τῆς Βουλῆς ἑκατὸν πίστωσιν ἐκ πέντε ἑκατομμυρίων φράγκων. Ἐν Σαλὼν οἱ λύκοι εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ζητούντες βορᾶν. Ἐν αὐτῇ τῇ Νικαίᾳ, ἥς τὸ κλίμα φημιζεται ὡς ἀφρικανικόν, τὸ ἔδαφος ἐκαλύφθη ὑπὸ παχυτάτου στρώματος χιόνος. Τὰ αὐτὰ ἀπαίσια μηνύματα ἔρχονται καὶ ἐξ Ἰταλίας. Τὸ θερμομέτρον σημειοῖ πολλαχῶ 10—15 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν· πολλοὶ δὲ ποταμοὶ καὶ ἐν ταῖς νοτιωτέραις ἐπαρχίαις ἐπάγωσαν. Ἐν Τερρέστη οἱ γέροντες δὲν ἐνθυμοῦνται παρόμοιον ψῦχος ἀπὸ τοῦ 1829, καὶ ὅμως εὐρισκόμεθα ἔτι εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ χειμῶνος.

ἢ Ἐν Ἀνδίνῳ ἐτελεύτησεν ἐν γῆρα βαθεὶ ὁ τῶν Ἀγγλῶν ἀλλοκοτώτατος δούξ Περτλάνδης. Ἀπὸ τριάκοντα ἐνιαυτῶν διῆγεν ἀληθῆς ἀναχωρητικῆς ἐν ἐνὶ τῶν κτημάτων του, ὅπερ εἶχε περιλείψει διὰ τείχους ὑψηλοῦ, ἵνα μὴ τὸν βλέπωσιν ἐξῴθεν οἱ διαβαίνοντες. Ὅσακις ἐποιεῖτο τοὺς περιπάτους, ὑπνέσται, κηπουροὶ καὶ ἄλλοι θεράποντες ἔπρεπε νὰ κρυφθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ, εἰ δὲ μὴ ἀπελύοντο παραχρῆμα. Εἶχε τὴν μανίαν νὰ οἰκοδομῇ ὑπόγεια κτίρια μεγαλοπρεπέστατα. Τὸ ἐξαιρετικὸν τῶν κτημάτων του Βελθὲκ, ἐν ᾧ κατ' ἐξοχὴν διέτριβεν, εἶναι ὑποκάτωθεν μεσὸν ὑπονόμων. Ἐν ταῖς ὑπονόμοις ὑπάρχουσι μακροὶ περὶπατοι, ἀξιόλογοι πινακοθήκαι, μουσεῖον φυσικῆς ἱστορίας καὶ βιβλιοθήκη περιέχουσα 10,000 τόμων. Τὸν οὐρανίσκον τῆς ἐδόσμησαν οἱ πρῶτοι τῶν καλλιτεχνῶν. Πανταχοῦ εἶναι ἀνηγομένη μεγάλα κάτοπτρα καὶ πολυέλαιοι ἐκ δισχιλίων φλογῶν. Ἐν ἐτέρᾳ ἐγγυς ὑπονόμῳ κεῖται ἵπποδρόμιον 400 πόδας μακρόν, 100 εὐρὺ, 50 ὑψηλόν, ὅλον λιθοκτιστον, ἀλλὰ μετ' ὀροφῆς ὑλοσκεποῦς καταφωτισζομένης ὑπὸ ὀκτακισχιλίων φλογῶν ἀεριοφωτός. Ἐπι 20 ἔτη ἀπησχόλει ὁ δούξ δισχιλίους ἐργάτας, οἱ τινες νῦν μένουσιν ἀργοὶ πενθοῦντες τὸν εὐεργέτην των. Τὸ δὲ παραδοξότατον, ἔζη ὁ δούξ μόνος, οὐδένα ἔχων σύντροφον οὐδὲ σύσκηνον, οὐδενὸς ἐπίσκεψιν δεχόμενος, διαβιβάζων πάντοτε τὰς διαταγὰς του ἐγγράφους, καὶ οὐδὲ τοὺς παρατιθέντας αὐτῷ τροφήν προσαγορεύων.

ἢ Ὁ διάδοχος τοῦ ἀγγλικοῦ θρόνου πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας καὶ ἡ σύμβιος αὐτοῦ (ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων), ξενιζόμενοι ἐν τῷ λαμπρῷ καὶ ῥωμαντικῷ φρουρίῳ τοῦ δουκὸς Ρουτλάνδ, παρελήθησαν ὑπὸ τοῦ δουκὸς καὶ τῆς δουκίσσης νὰ καταγράψωσιν ἐκάτερος πᾶν ὅ, τι ἦτο διαφερόντως αὐτῷ εἴτε φίλτατον εἴτε ἀπεχθὲς ἐν τῷ λευκώματι, ὅπερ οἱ οἰκοδεσπότηαι προσέφερον τοῖς ξένοις των. Ὁ πρίγκηψ ἔγραψε: «φιλτάτη μοι βασίλισσα ἡ Μαρία Στουάρτ· φίλτατός μοι βασιλεὺς ὁ τοῦ Βελγίου Λεοπόλδος· φίλτατος ἦρωσ ὁ Νέλσον· φίλτατος ποιητικῆς ὁ Βύρων· φίλτατος ζωγράφος ὁ Ραφαήλ· φίλτατος συγγραφεὺς ὁ Μικώλαιϋ· φίλτάτη μοι ἀρετὴ ἡ τιμιότης· φίλτατον ἔδεσμα, ὕδνα (truffles) τοῦ Périgod· φίλτατον ἄνθος τὸ ῥόδον· φίλτατον ὄνομα Λουίζα· φίλτάτη μοι ἀσχολία τελειοποίησις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων· φίλτάτη διασκεδάσις ἡ θῆρα· φίλτατον σύνθημα «ὑπηρετῶν» ἀπεχθεστάτη μοι ἡ δειλία καὶ ἡ φιλαργυρία· φίλτάτη χώρα αἱ νῆσοι Σάνδβις· ἡ φιλοτιμία μου νὰ τύχω δόξης ἀνευ τοῦ ἐπιζητήσαι αὐτήν». Ἡ πριγκήπισσα τῆς Οὐαλλίας ἔγραψε: «φιλτάτη μοι βασίλισσα ἡ Δάγμαρ· φίλτατος βασιλεὺς Ριχάρδος ὁ Θυμολέων· φίλτατος ἦρωσ ὁ Μάλθωρ· φίλτατος ζωγράφος ὁ Ροῦβενς· φίλτατος συγγραφεὺς ὁ Κάρολος Δίκενς· φίλτα-

τον ἔδεσμα Pudding Yorkshire· φίλτατον ἄνθος τὸ κμὴ λησμονήσης μεν· φίλτατόν μοι ὄνομα Ἐδουάρδος· φίλτάτη ἀσχολία κλειδοκύμβαλον· φίλτάτη διασκεδάσις ἱππηλασία· φίλτατον σύνθημα Honey soit qui mal y pense· ἀπεχθεστάτόν μοι ἡ σκυοφαντία· φίλτάτη χώρα ἡ Μ. Βρετανία· ἡ φιλοτιμία μου τὸ μὴ πολυπραγμαίνειν μηδὲ ἀναμιγνύσθαι εἰς ἀλλοτρίας ὑποθέσεις».

ἢ Τὸ μέγιστον μελισσοτροφεῖον τοῦ κόσμου εὐρίσκεται ἐν Καναδᾷ τῆς Ἀμερικῆς· σύγκειται δὲ ἐξ 620 κυψελῶν, ὧν ἐκάστη περιέχει 30,000 μελισσας. Καίτοι ἐφέτος τὸ ἔτος δὲν ἦτο λίαν παραγωγόν, ὁ ἰδιοκτήτης κ. Ζὼν ἀπεταμίευσεν 50,000 λίτρας μέλιτος, καὶ ἐλπίζει ὅτι τὰ 19 ἑκατομύρια τῶν ἐργατῶν του θ' ἀποφέρωσιν αὐτῷ πρόσδοον 70,000 λιτρῶν στερλινῶν. Τὸ καθαρόν κέρδος ὑπολογίζει εἰς 7—10 χιλιάδας λιτρῶν, μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ ἐκ τῆς πωλήσεως σημῶν καὶ βασιλισσῶν ὀφέλους.

ἢ Ἡ Ῥωσσία ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως δαπανᾷ ἐξ ἑκατομύρια ῥούβλια κατ' ἔτος, ἐνῶ ἀναλόγως ἡ Ἰταλία δαπανᾷ διπλάσια, ἡ Ἑλλὰς τριπλάσια, ἡ Δανία εἰκοσαπλάσια καὶ τινες πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς πεντηκονταπλάσια.

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΝ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὸ καλλίτερον πόντζι παρασκευάζουσι οἱ Ἀγγλοὶ, εἴτε διότι μεταχειρίζονται πρὸς τοῦτο γνήσιον ῥώμιον τῆς Ἰαμαϊκῆς, ὅπερ εἶνε ὑπέρτερον τῶν ἄλλων οἰνοπνευμάτων, εἴτε διότι ὁ τρόπος καθ' ὃν τὸ παρασκευάζουσι εἶνε ὁ καταλληλότερος. Ὁ τρόπος οὗτος εἶνε ὁ ἑξῆς: Εἰς μίαν μερίδα ζωμοῦ λεμονίου, ἐν ᾧ ἀφίνει τις καὶ τινα τεμάχια φλοιοῦ, τίθενται τρεῖς μερίδες καλοῦ ῥωμίου τῆς Ἰαμαϊκῆς καὶ ἐννέα μερίδες καλοῦ τείου θερμοῦ. Σάκχαριν δύναται τις νὰ θέσῃ κατ' ἀρέσειαν.

Διαφόρως παρασκευάζουσι τὸ πόντζι οἱ Γάλλοι. Εἰς τὸ δοχεῖον θέτουσι 2 ἢ 3 τεμάχια (φέτας) λεμονίου καὶ ἀρκετὴν σάκχαριν, ἐπ' αὐτῶν δὲ χύνουσι βράζον τέτον (ἢ βράζον ὕδωρ), καὶ εἶτα εὐθὺς τὸ ῥώμιον (ἢ κοριὰκ), προσέχοντες ὅμως νὰ μείνῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐπιπλέον. Ἰπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ βράζοντος τείου, τὸ πόντζι προσλαμβάνει θερμότητά τινα, ὅταν δὲ κατασταθῇ ἀρκούντως θερμὸν, τότε πλησιάζουσι εἰς αὐτὸ φωσφόρον ἀνημμένον, ὅπερ μεταδίδει αὐτῷ εὐθὺς τὴν φλόγα. Ἀφίνουσι τὸ πόντζι νὰ καίῃ χωρὶς νὰ ταράττωσιν αὐτὸ ποσῶς, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ φλόξ ἐγγίζει νὰ σβεσθῇ ἀνακινουσί αὐτὸ ἐλαφρῶς, ἵνα διαλυθῇ ἡ σάκχαρις καὶ τὸ ὑγρὸν τοῦ λεμονίου εἰς ὄλον τὸ ποτόν.